СОНЦА:
Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 5.13, 20.59, 15.47.
Віцебск — 4.57, 20.55, 15.58;
Магілёў — 5.02, 20.49, 15.47;
Гомель — 5.04, 20.41, 15.37;
Гродна — 5.27, 21.15, 15.48;
Брэст — 5.38, 21.08, 15.30.
МЕСЯЦ:
Першая кварта 9 мая
ІМЯНІНЫ:
Арцёма, Хвядота, Філімона, Васіля, Івана; Дамініка, Панкраца.

ЗВЯЗДА

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 50 кап.

12 МАЯ 1992 г.
аўторак, № 91 (21869)

РОЗГАЛАС

Дзякуй за Перамогу, ветэраны!

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч 8 мая, напярэдадні Свята Перамогі над гітлераўскім фашызмам, сустрэўся з ветэранамі Вялікай Айчыннай вайны: франтавікамі, партызанамі, падпольшчыкамі, з тымі, хто самааддана каваў зброю ў тыле.

Кіраўнік рэспублікі цёпла павіншаваў старых салдат, ветэранаў працы і Узброеных Сіл са знамянальнай датай, пажадаў ім моцнага здароўя і даўгалецця, запэўніў, што беларускі народ, парламент і ўрад зробяць усё магчымае, каб у нялёгкія часы былыя франтавікі, ветэраны працы і Узброеных Сіл не засталіся сацыяльна неабароненымі.

9 мая ва ўскладанні вянкоў на плошчы Перамогі прынялі ўдзел Старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі Станіслаў Шушкевіч, Старшыня Савета Міністраў Вячаслаў Кебіч, міністр абароны генерал-палкоўнік Павел Казлоўскі, а таксама мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх Усяе Беларусі.

РАШЭННЯ АБ ПАВЫШЭННІ ЦЭН НЯМА. АЛЕ ЯНО НЕ ВЫКЛЮЧАНА

Даўно ўжо мінула ў людзей эйфарыя, выкліканая тыдні два назад падарункам беларускага ўрада — устаноўленнем мінімальнага ўзроўню заработнай платы. Цяпер, гавораць у чэргах, трэба [illegible] халоднай вады. І чакаць, відаць, доўга не давядзецца. Вось і «Радыёфакт» «абрадаваў» сваіх слухачоў навіной: маўляў, паспрабавалі высветліць сітуацыю ў Галоўным упраўленні цэн Дзяржэканомплана Беларусі. Адказ намесніка начальніка ўпраўлення Аляксандра Грэцкі быў не надта шматслоўны:

— Ніякага ўрадавага рашэння наконт павышэння цэн на сённяшні дзень (раніца 11 мая) у нас няма. Мне цяжка сказаць, ці рыхтуецца яно. Што датычыць дзяржаўных фіксаваных цэн на некаторыя прадукты харчавання, то іх, як вядома, устанавіў Савет Міністраў і мяняць іх можа толькі ён. Папярэдне нас аб гэтым ніхто не інфармуе. Свабодныя ж закупачныя цэны могуць вырасці ў такіх умовах у любы момант...

Вось такая думка спецыялісты. А што думае народ? Велічыня натоўпу перад дзвярыма ГУМа ў Мінску — найлепшы індыкатар яго настрою.

Любоў Гардзеева, супрацоўнік рэкламна-канструктарскай лабараторыі:

— Мне здаецца, што рынак наш ніколі не будзе насычаны. Тым больш, размовы аб павышэнні цэн вядуцца кожны дзень. Дзе ж тая мяжа? І аб чым яшчэ думаць людзям? [illegible]

Барыс Міхасёў, вадзіцель аўтобуса:

— Я не спецыяліст у эканоміцы, але мне здаецца, што так доўга працягвацца ўсё гэта не можа: павышэнне зарплаты — павышэнне цэн. Магчыма, усё-такі трэба замарозіць зарплату на нейкім узроўні, каб спыніць інфляцыю. Цэны ў такім выпадку таксама не павінны павышацца. Інакш спыніць гэты працэс будзе немагчыма.

Вось так думаюць неспецыялісты. Між тым, пытанне застаецца адкрытым.

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

АБ ЧАРГОВЫХ МЕРАХ ПА САЦЫЯЛЬНАЙ АБАРОНЕ НАСЕЛЬНІЦТВА І АБ РЭГУЛЯВАННІ АПЛАТЫ ПРАЦЫ

У сувязі з ростам у сакавіку—маі гэтага года рознічных цэн на асобныя тавары і тарыфаў на паслугі, выкліканым падаражаннем паліўна - энергетычных рэсурсаў, і далейшай лібералізацыяй цэн на харчовыя тавары Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Выходзячы з зацверджанай пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 24 красавіка 1992 г. мінімальнай заработнай платы ў размеры 1.000 рублёў у месяц устанавіць з 1 мая 1992 г. тарыфную стаўку першага разраду 1.050 рублёў у месяц і пакласці яе ў аснову Адзінай тарыфнай сеткі рабочых і служачых народнай гаспадаркі.

2. Кіраўнікам міністэрстваў, ведамстваў, выканкомаў мясцовых Саветаў народных дэпутатаў, прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый, фінансуемых з бюджэту, забяспечыць пераразлік ставак і акладаў работнікаў згодна з устаноўленай тарыфнай стаўкай першага разраду і міжразрадным каэфіцыентам Адзінай тарыфнай сеткі.

Дзяржаўнаму камітэту па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва і Міністэрству фінансаў разам з зацікаўленымі ў дзесяцідзённы тэрмін прыняць рашэнні аб пераразліку ставак і акладаў прадпрыемствамі, установамі і арганізацыямі, фінансуемымі з бюджэту, перагледзець існуючыя памеры стыпендый і дапамог зыходзячы з мінімальнай заработнай платы.

Міністэрству сацыяльнага забеспячэння, Міністэрству ўнутраных спраў, Камітэту дзяржаўнай бяспекі і Ваеннаму камісарыяту зрабіць пераразлік пенсій.

3. Рэкамендаваць кіраўнікам гасразліковых прадпрыемстваў і арганізацый перагледзець стаўкі і аклады работнікаў з улікам гэтай пастановы і ўнесці неабходныя змяненні ў калектыўныя дагаворы (пагадненні).

Пры вызначэнні памеру аплаты працы работнікаў па прафесіянальна - кваліфікацыйных групах зыходзіць з Адзінай тарыфнай сеткі, устаноўленай урадам рэспублікі тарыфнай стаўкі першага разраду з улікам павышаючых каэфіцыентаў па тэхналагічных відах работ, вытворчасцях і галінах народнай гаспадаркі, зацверджаных пастановай Дзяржаўнага камітэта па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва ад 27 снежня 1991 г. № 31.

4. Кіраўнікам міністэрстваў і ведамстваў рэспублікі, іншых арганізацый, упаўнаважаных кіраваць дзяржаўнай уласнасцю, да 1 ліпеня 1992 г. перагледзець з кіраўнікамі дзяржаўных прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый устаноўленыя ў кантрактах умовы аплаты іх працы ў адпаведнасці з Адзінай тарыфнай сеткай і ў залежнасці ад вынікаў вытворча-гаспадарчай дзейнасці гэтых прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый.

5. Дапамогі сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей (на кожнае дзіця), устанаўліваюцца ў адносінах да мінімальнай заработнай платы ў наступных размерах: ва ўзросце да 3 гадоў —120 працэнтаў; ад 3 да 6 гадоў —50; ад 6 да 13 гадоў — 60; ад 13 да 16 гадоў (навучэнцаў дзённых агульнаадукацыйных школ, гімназій, ліцэяў, — да іх заканчэння, а таксама навучэнцаў, якія вучацца за кошт уласных сродкаў у вышэйшых спецыяльных навучальных установах і на курсах, што працуюць па рэжыму навучальных устаноў у дзённы час, і не атрымліваюць стыпендый, — да 18 гадоў) — 70 працэнтаў.

Дапамогі на дзяцей ва ўзросце ад 3 да 18 гадоў з 1 мая 1992 г. назначаюцца і выплачваюцца сем'ям у поўным аб'ёме, калі сукупны даход на члена сям'і за I квартал гэтага года не перавышае двухразовага размеру мінімальнай заработнай платы, і 50 працэнтаў, калі сукупны даход на члена сям'і не перавышае трохразовага размеру мінімальнай заработнай платы.

Пры назначэнні дапамог на дзяцей на май — снежань 1992 г. для падліку сукупнага даходу на члена сям'і за 1 квартал гэтага года прымяняць мінімальную заработную плату ў размеры 550 рублёў.

У даходах членаў сям'і за I квартал улічваецца чацвёртая частка платы за выслугу гадоў, а таксама па выніках работы за 1991 год.

Устанавіць, што дапамогі на дзяцей сем'ям, якія выхоўваюць дзіця-інваліда ва ўзросце да 16 гадоў, а таксама сем'ям ваеннаслужачых тэрміновай службы назначаюцца і выплачваюцца незалежна ад сукупнага даходу на члена сям'і.

Дзяржаўнаму камітэту па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва, Міністэрству фінансаў па ўзгадненню з Дзяржэканомпланам і Дзяржкамстатам да 10 мая 1992 г. зацвердзіць Палажэнне аб парадку падліку сукупнага даходу на члена сям'і пры назначэнні дапамог на дзяцей.

6. Устанавіць, што ў далейшым індэксацыя даходаў насельніцтва робіцца зыходзячы з індэкса спажывецкіх цэн з прымяненнем у якасці базавага ўзроўню цэн мая 1992 года.

Дзяржкамстату забяспечыць разлікі індэкса спажывецкіх цэн, які характарызуе змяненне кошту спажывецкай карзінкі ў адносінах да базісных цэн мая, і яго публікацыю ў рэспубліканскім друку.

7. Дзяржаўнаму камітэту па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва і Міністэрству фінансаў даваць тлумачэнні аб парадку прымянення гэтай пастановы.

8. Прызнаць страціўшымі сілу пункт 5 пастановы Савета Міністраў БССР ад 6 красавіка 1991 г. № 130, абзацы чацвёрты і дзевяты пункта 10, першы і другі пункта 20 пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 20 снежня 1991 г. № 482, пункты 1 і 17 пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 28 лютага 1992 г. № 108.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь
В. КЕБІЧ.
Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь
М. КАЎКО.

Дыктатура нацыянальнага нігілізму

АДКРЫТЫ ЛІСТ ДЗЕЯЧАЎ КУЛЬТУРЫ СТАРШЫНІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Верхні горад, Высокі рынак, Саборны пляц, пляц Волі... Адзін з самых дарагіх сэрцу кожнага мінчаніна, кожнага беларуса куточкаў, з якім звязана гісторыя і культура Мінска і рэспублікі на працягу пяці стагоддзяў: самакіраванне, арганізацыя рамёстваў, музычная, тэатральная і мастацкая дзейнасць класікаў нацыянальнай культуры.

Гаворачы пра лёс гістарычных помнікаў Мінска, заўсёды ўспамінаюць вайну. Аднак часта забываюць пра тое, што да і пасля вайны знішчаліся помнікі архітэктуры і гісторыі: знесены гарадская ратуша, царква Святога Духа, сабор Пятра і Паўла, старажытнейшая вуліца сталіцы — Няміга, «забудоўваюцца» шклабетоннымі хмарачосінамі архітэктурныя помнікі, заасфальтоўваюцца брукаванкі і пляцы, а станцыя метро «Няміга» будуецца на месцы самага старажытнага помніка гісторыі і археалогіі — Мінскага замчышча. А як збудавана станцыя перасадак? Ей бы, на нашу думку, лепей знаходзіцца каля гарадскога вакзала, дзе самае скапленне людзей, а не на цэнтральнай плошчы.

Але гэта яшчэ не ўсё. Рашэннем Мінгарвыканкома № 411.2 ад 28 лістапада 1991 г. створана акцыянернае таварыства «Стары Менск», заснавальнікам якога ў якасці ўстаноўчага фонду перадаецца права валодання, карыстання і здачы ў арэнду будынкаў Верхняга горада. Сапраўдная «прыхватызацыя»! Хто дазволіў гандляваць нацыянальным багаццем, мазалямі талакоўцаў, студатрадаўцаў і археолагаў, ахвяраваннямі грамадзян, якія любяць свой горад і якім неабыякава, якім ён будзе заўтра пасля рэстаўрацыі: сталіцай Рэспублікі Беларусь, правінцыяльным горадам Паўночна-Заходняга краю, ці двайніком Патсдама? Хто і калі вырашыў, што Верхні горад — не культурна-гістарычны, а бізнес-цэнтр? Ці знойдзецца, як планавалася, месца для нацыянальнага музея гісторыі і культуры Беларусі, музея тэатральнай і музычнай культуры, музея рэдкай кнігі, тэатра Старога горада, будынка Беларускага фонду культуры? Што будзе з жыхарамі дамоў? Магчыма, усе жылыя дамы Верхняга горада ўжо вырашана аддаць пад канторы розных устаноў? Толькі ж вуліцы, на якіх ніхто не жыве, — мёртвыя вуліцы. Няўжо гістарычны цэнтр заслужыў такі лёс?

Некалькі гадоў таму адна наша газета распавяла пра гісторыю двух п'янчуг, што цёплай ноччу купаліся ў фантане Цэнтральнага сквера і скінулі з пастамента «Хлопчыка з лебедзем». Якая бура гневу была! І п'яніц тады пакаралі.

Хто ж адкажа за цяперашняе знішчэнне і разбурэнне помнікаў даўніны, хто возьме на сябе віну за гістарычную непісьменнасць, непавагу да спадчыны народа і яго культуры, нацыянальны нігілізм?!

Што рабілі і робяць органы ўлады, у абавязак якіх уваходзіць нагляд за выкананнем Закона аб ахове помнікаў гісторыі і культуры?

Хацелася б спытацца, з кім раіліся спадары Мінгарвыканкома, калі прымалі сваё камерцыйнае рашэнне? Чаму не ўлічваецца думка шырокай грамадскасці, слова інтэлігенцыі, тых, хто не па службоваму абавязку, а па грамадзянскаму сумленню дбае пра нацыянальную спадчыну?

Як бачна, гарадскім дэмакратам нестае залатога правіла: перад прыняццем распараджэння спытацца парады ў дасведчаных людзей.

Мы рашуча супраць камерцыялізацыі нашай спадчыны, абыякавасці да яе вытокаў, свядомага ці несвядомага вандалізму да таго невялічкага, што засталося нам ад святой мінуўшчыны нашай Бацькаўшчыны.

Г. АЛЕЙНІК, дырэктар Дзяржаўнай бібліятэкі Рэспублікі Беларусь; В. БЫКАЎ, народны пісьменнік Беларусі; А. ВАНЬКЕВІЧ, вучоны сакратар Белдзяржмузея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны; М. ВАСІЛЁНАК, першы намеснік старшыні праўлення Беларускага таварыства «Радзіма»; Г. ВАШЧАНКА, народны мастак Беларусі, прафесар; С. ГАБРУСЕВІЧ, прафесар, старшыня Гродзенскага абласнога аддзялення БФК; У. ГІЛЕП, намеснік міністра культуры РБ; С. ДАНІЛЮК, народная артыстка СССР, старшыня камісіі па дабрачыннасці Беларускага фонду культуры; Э. ЗАГАРУЛЬСКІ, доктар гістарычных навук, прафесар; І. ЗАГРЫШАЎ, дырэктар Нацыянальнага музея гісторыі і культуры Беларусі; Ю. КАРАЧУН, дырэктар Дзяржаўнага мастацкага музея Беларусі; П. КАРМУНІН, народны артыст Беларусі; Г. КОНАНАЎ, начальнік Беларускага агенцтва па аўтарскіх правах; Ю. ЛАБЫНЦАЎ, доктар філалагічных навук; А. МАЛЬДЗІС, прэзідэнт Міжнароднай асацыяцыі беларусістаў; А. МІХАЛЬЧАНКА, начальнік Галоўнага архіўнага ўпраўлення пры СМ Рэспублікі Беларусь; Н. НЕРАД, намеснік старшыні прэзідыума Беларускага таварыства дружбы і культурных сувязей з замежнымі краінамі; У. ПАЛУПАНАЎ, супрацоўнік Міністэрства замежных спраў РБ; Л. ПОБАЛЬ, доктар гістарычных навук, прафесар; У. ПРЫЛІШЧ, дырэктар Дырэкцыі мастацкіх выставак МК РБ; Т. РОШЧЫНА, загадчык аддзела рукапісаў, рэдкай кнігі і старадрукаў Дзяржаўнай бібліятэкі РБ; А. САБАЛЕЎСКІ, доктар мастацтвазнаўства, прафесар; Я. САХУТА, старшыня Таварыства майстроў народнай творчасці Беларусі; С. СТАНЮТА, народная артыстка СССР; А. ФУРС, загадчык аддзела Цэнтральнай навуковай бібліятэкі імя Я. Коласа АН Беларусі; І. ЧЫГРЫНАЎ, старшыня Беларускага фонду культуры; В. ШАРАНГОВІЧ, рэктар Беларускай Акадэміі мастацтваў, народны мастак Беларусі, прафесар; М. ЯНІЦКАЯ, супрацоўнік Скарынаўскага цэнтра; М. ЯРОМЕНКА, прэзідэнт Канфедэрацыі творчых саюзаў і культурных фондаў Рэспублікі Беларусь.

МВФ наводзіць масты з прэсай

Ініцыятарамі ўчарашняй прэс-канферэнцыі, якая адбылася ў Нацыянальным банку Беларусі, сталі прадстаўнікі Міжнароднага валютнага фонду: пан Пуэнтэс Эрман, начальнік інфармацыйнага сектара, і Сігер Мюрэй, намеснік дырэктара аддзела знешніх сувязей. Яны зараз знаходзяцца ў Мінску і сустрэчу з журналістамі захацелі выкарыстаць для таго, каб растлумачыць мэты і задачы дзейнасці МВФ увогуле, і расказаць аб планах сваёй арганізацыі ў Беларусі, у прыватнасці.

Больш за гадзіну ішла гутарка з журналістамі. У час яе госці намалявалі прывабны і сімпатычны партрэт сваёй арганізацыі, якую раней наша прэса імкнулася прадставіць выключна сродкам эканамічнага закабалення краін «трэцяга свету» з боку міжнароднага імперыялізму. МВФ быў створаны ў 1944 годзе, каб дапамагчы росту міжнароднага гандлю праз пашырэнне абмену паміж краінамі таварамі і паслугамі. У МВФ уваходзіць шмат краін, хутка іх будзе амаль столькі ж, колькі ў ААН.

Па словах нашых субяседнікаў, у МВФ дзяржавы пазычаюць грошы тады, калі іх больш няма дзе пазычыць. У асноўным, гэта краіны са слабай эканомікай. Але нядаўна на ўступленне падала заяўку багатая Швейцарыя. Пазычалі ў МВФ таксама Італія і ЗША.

Што датычыць Беларусі, то яна хутка стане паўнапраўным членам фонду. Яе ўступленне абумоўлена шэрагам правіл, якія наша рэспубліка павінна бездакорна выконваць. МВФ з разуменнем ставіцца да ўвядзення Беларуссю ўласнай валюты, але заклікае весці гэту работу асцярожна, каб не нашкодзіць сабе.

Прадстаўнікі МВФ неаднаразова падкрэслівалі, што грошы фонд дае толькі пад канкрэтныя праграмы і не ўсе адразу, а паступова. Выканала краіна частку ўхваленай МВФ праграмы — атрымлівай валюту на наступную.

Уваходжанне рэспублікі ў МВФ госці параўналі з уступленнем у новы свет. Трэба думаць, яны мелі на ўвазе цывілізаваны свет з усімі яго перавагамі, дабротамі, а таксама цяжкасцямі і праблемамі.

Канчатковае рашэнне аб прыняцці ў МВФ будзе замацавана ў час візіту прадстаўнікоў рэспублікі ў штаб-кватэру фонду. А пакуль яго работнікі праз газеты, тэлебачанне, радыё імкнуцца ў жыхароў Беларусі стварыць станоўчае і аб'ектыўнае ўяўленне аб міжнароднай валютнай арганізацыі. Факт, які сведчыць аб сур'ёзнасці намераў МВФ.

Са сваёй задачай прадстаўнікі МВФ справіліся паспяхова. Гэтаму ў многім садзейнічала тое, што пан Мюрэй Сігер раней некалькі гадоў працаваў карэспандэнтам у Маскве. Госці адразу заявілі: яны хочуць і надалей актыўна супрацоўнічаць з беларускімі журналістамі, арганізоўваць сумесныя сустрэчы, семінары... Абяцалі ўсебакова і аператыўна інфармаваць, узялі адрасы і нумары мінскіх тэлефонаў прысутных, запрашалі іх званіць ці слаць факсы ім у Вашынгтон, калі будзе ў гэтым патрэба. Патрэба можа і ўзнікне, але (нагадаем) мінута размовы з Вашынгтонам каштуе 48 рублёў. Аднак каштоўная інфармацыя вартая таго.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

ЙОМ АЗІКАРОН — ЯЎРЭЙСКАЯ РАДАЎНІЦА

Яўрэйскі народ 12 мая адзначае вялікае свята — ЙОМ ААЦМАНУТ — Дзень незалежнасці. Ён адзначаецца кожны год у месяцы Іійара ў памяць аб вызваленні Ізраіля ад брытанскага мандата. Краіна ўшаноўвае памяць ахвяраў барацьбы за незалежнасць і загінуўшых у час усіх наступных войнаў.

А напярэдадні адзначаецца ЙОМ АЗІКАРОН — Дзень памяці. У Ізраілі закрыты ўсе кафэ, рэстараны, кінатэатры. На вайсковых могілках, у іншых месцах праводзяцца жалобныя цырымоніі.

Пасля заканчэння Дня памяці пачынаецца свята. Людзі выходзяць на вуліцы, спяваюць, танцуюць. Успыхваюць феерверкі. Прынята запрашаць адзін аднаго ў госці на святочную вячэру. Ваенныя лагеры адкрыты для наведвання публікі. У той жа дзень уручаецца прэмія Ізраіля за дасягненні ў галіне навукі, культуры, мастацтва.

Падрыхтаваў А. СЛАНЕЎСКІ.

АСАБІСТАЕ

Іграў на вуліцы аркестр...

У суботу, у Дзень Перамогі, у нашым мікрараёне нечакана загучала музыка. Не вынесены на балконах магнітафон ці прайгравальнік з аглушальнымі супермоднымі мелодыямі, ад якіх цямнее ўвачу і псуецца настрой. Не надакучлівыя шлягеры з кіёска пад акном, куды заманьвае кліентаў нейкая студыя гуказапісу. Нават не гукаўзмацняльнік над агітпунктам, з дапамогай якога ў дзень выбараў імкнуцца стварыць нам настрой усеагульнай прыўзнятасці і святочнасці, а заадно напомніць, што на свята бывае буфет і, бывае, з півам.

Іграў ваенны духавы аркестр. Не ў запісе, не праз узмацняльнік — на невялікай пляцоўцы перад універсамам «Першамайскі», што ва Уруччы. Маладзенькія салдацікі і больш сталыя вайскоўцы з вусамі, а кіраваў імі прыгожы капітан. Мне было іх добра відаць з акна, а музыка імгненна запоўніла ўсе куткі кватэры: свята! А то, відаць, многія і забыліся на гэта: сусед знізу дрэллю каторы час свідруе дзіркі, сусед справа забівае некуды, відаць, другую сотню цвікоў. Ва ўсім вялізным мікрараёне — хоць бы маленькі напамінак пра свята... Адно што нястомныя бабулькі вынеслі болей, як звычайна, кветак на продаж: можа, пакупляюць ды панясуць да помнікаў.

І раптам — музыка! «Дзень Перамогі», «Асенні сон», полька...

Спяшаюся туды, дзе свята. Трэба хутчэй, а то не праб'ешся. Вунь колькі людзей назбіралася.

Але спяшацца не было куды. Паўтары гадзіны ігралі салдаты. Паспрабавалі ўсё — і марш, і вальсы, і нават «Лаванду». Кучка дзяцей ды некалькі выпадковых прахожых, што ненадоўга затрымліваліся каля музыкантаў — вось і ўсе слухачы. Людзі з нейкімі застылымі тварамі спяшаліся па сваіх справах — найбольш у магазіны. Застывалі і ніякавелі і твары музыкантаў: хацелі крыху ўзняць людзям настрой, падбадзёрыць, а аказаліся нікому не патрэбнымі.

Хаця не, слухачы ўсё ж былі. Збоку выстраіўся вялізны натоўп, які з акна падаўся мне аматарамі музыкі. Аказалася, людзі папросту чакалі адкрыцця гарэлачнага аддзела: свята, гарэлку загадалі прадаваць з двух гадзін дня. Ну, першых паўдня якраз і прастаялі ў чарзе. Каб не памыліцца. Заадно і занятак знайшоўся на свята.

(Заканчэнне на 3-й стар.).

ШАХЦЁРСКАЯ ЗАБАСТОЎКА: ПЕРАМОГА З ПРЫСМАКАМ ПІРАВАЙ

24 красавіка кіраўніцтва «Беларускалія» (якое засталося на сваіх месцах) уздыхнула з палёгкай: шахцёры прыпынілі забастоўку. Удакладненне «якое засталося» — невыпадковае. У кіраўніцтва меліся страты. Заяву на звальненне па ўласнаму жаданню напісаў генеральны дырэктар аб'яднання. Тым самым Анатоль Міхайлавіч Падлесны выканаў патрабаванне № 1 бастуючых — адстаўка генеральнага. Цяпер, трэба думаць, справы наладзяцца.

Безумоўна, яны павінны палепшыцца і па той прычыне, што 15 працэнтаў валюты ад кожнай рэалізаванай тоны прадукцыі будуць зараз накіроўвацца на аплату працы (у рублях). Праўда, пры ўмове выканання дзяржзаказу па экспарту — 1 мільён 500 тысяч тон угнаенняў.

Апрача таго, 60 працэнтаў кошту асноўных фондаў мяркуецца перадаць ва ўласнасць калектыву. Як — мне не растлумачылі. Але мяркуецца.

Ну і самае галоўнае, шахцёры дабіліся павышэння зарплаты. Раскід такі: ад 2.399 рублёў для рабочага I разраду пры нармальных умовах працы да 7.468 рублёў для забойшчыка 6 разраду.

Такім чынам, перамога атрымана. Я віншую з ёю шахцёраў. Самы час заняцца, фігуральна кажучы, падлікам страт армій, якія ўдзельнічалі ў «бітве пад Салігорскам».

«А ЗАБАСТОЎКУ МЫ ПРЫПЫНІЛІ ЧАСОВА...»

У прыёмнай стачкома сядзеў хлопец юнага ўзросту і друкаваў нешта на машынцы. Канешне, друкаваў — сказана некалькі гучна. Пасля кожнай літары юнак ужываў слова з інфарнальнай лексікі (працей кажучы, мат) і надоўга задумваўся. На мяне ён не звярнуў ніякай увагі.

— Са стачкома хто ёсць?

— Сука, — сур'ёзна адказаў хлопец і ўдарыў па клавішы.

Я зразумеў, што сука — гэта не да мяне. Гэта да машынкі. І рушыў у наступныя дзверы.

Там было чалавек дзесяць і таксама ўвагі ніхто не звяртаў. За сталом сядзеў мужчына і гутарыў па тэлефоне. Па таму, што астатнія мужчыны сядзелі не за сталамі і па тэлефоне не гутарылі, зрабіў вывад, хто тут галоўны.

Мікалай Зімін, старшыня савета стачкомаў аб'яднання.

— Мікалай Васільевіч, якія вынікі забастоўкі?

— Яна прыпынена. Падпісана часовае тарыфнае пагадненне з урадам. На яго аснове выдадзены загад па аб'яднанню. Ад урада пагадненне падпісаў Куранкоў.

(З месца гучыць рэпліка: «Гэта хто? З газеты? Якой? «Звязда»? «Звязда» — гэта подлая газета». «Паважаны, чаму?» «Таму што подлая». Справа ясная, у зрыве Харчовай праграмы вінаваты зіма, вясна, лета, восень і журналісты).

— А што так, Мікалай Васільевіч, сурова абышліся з Падлесным?

— Ёсць за што. Гаспадарчая дзейнасць аб'яднання была няправільная. Трэба было расшыраць дзейнасць, ствараць новыя рабочыя месцы. Генеральны гэтым не займаўся. Сацыяльныя пытанні заўсёды адкладваліся. Не ішоў да калектыву. З'яўляўся, калі толькі невыноснае становішча было. Зноў жа, зарплата. Вы ведаеце, колькі атрымлівалі?

— Шчыра кажучы, не.

— Эй! Дай спіс! Ну вось: 1990 год — 281 рубель, 1991-ы — 562 рублі, 1992-гі да сакавіка — 2.769 рублёў. Далей, размеркаванне тавараў было такое, што да людзей яны не даходзілі, усё ў гандаль ішло. Генеральны казаў: «Усе гэтыя «Вольва» прадаюцца, а грошы ідуць на зарплату». Зараз створана камісія, яна разбярэцца.

— Мне гаварылі, пракуратура ўжо разбіралася. І нічога ні ў кога не знайшла....

— Дык гэта ж мафія! Яны ж усе павязаны! Мы ім не верым!

Так. Ясна. Гэта ж мафія. Я і забыўся. Ну, правільна, мафія. Ну што ж, трэба ісці да мафіі. Што яна скажа? Ці ў іх «амерта» — закон маўчання? Як бы там ні было, правілы прафесіі абавязваюць ведаць меркаванні абодвух бакоў.

ШТО СКАЗАЛА МАФІЯ-1

— Штодзённа горад губляў 250 тысяч рублёў, — сказаў знатны мясцовы «мафіёзі» Іван Рыгоравіч Ладуцька. Па сумяшчальніцтву ён з'яўляецца намеснікам старшыні гарвыканкома. — Гэта падаткі, якіх, зразумела, аб'яднанне не плаціла. За 42 дні забастоўкі набегла 5 мільёнаў. У бюджэце гэта амаль 17 працэнтаў. Здаецца, не так і многа, але, безумоўна, нам гэтыя грошы не пашкодзілі б.

— А, скажам, 5 мільёнаў, — працягвае Іван Рыгоравіч, — гэта бюджэт народнай адукацыі. Дакладней, дэфіцыт бюджэту. Па медыцыне ён — 6 мільёнаў, па камунальнай гаспадарцы — 34, па капукладаннях — 55. Прычым, усё гэта— да падаражання энерганосьбітаў. Дрэнна, што горад жыве толькі за кошт калію. Як толькі затрасе аб'яднанне, — трасе і горад. А раптам скарачэнні? Куды ісці таму ж шахцёру? А скарачэнні будуць, іх справакавала забастоўка, якая паставіла «Беларускалій» у надзвычай складанае становішча. Гэта і рынкі збыту, і цэны на ўгнаенні, і адносіны з транспартнымі арганізацыямі... А, што гаварыць... Можна, канешне, праядаць грошы на зарплату, можна. Але што потым?

Ну, што можна пачуць ад «мафіёзі»? Толькі гэта. Усё ім гэтыя бюджэты, падаткі і іншае — усякія там фінансавыя махінацыі. Не могуць без гэтага.

ШТО СКАЗАЛА МАФІЯ-2

— Вы ведаеце, — расказвае жанчына з сумнымі, як бы хворымі вачамі — Неаліна Цімафееўна Пераяслава, юрыст аб'яднання, — яшчэ да забастоўкі ішлі ўпартыя дэбаты прафсаюзаў і ўрада. Да згоды яны не прыйшлі па пытаннях зарплаты, валюты і персаніфікацыі. 26 лютага была праведзена канферэнцыя па калектыўнаму дагавору. Пасля гэтага прафсаюзы заклікалі да забастоўкі.

— Праясніце, калі ласка, пытанне з Падлесным?

— І раней шахцёры патрабавалі яго адстаўкі. Пракуратура і АБКСУ нічога не знайшлі. Ніякія абвінавачванні не пацвердзіліся. Але Падлесны, думаю, ужо быў асуджаны. Сітуацыя была такая: мітынгуючыя на плошчы, галадаючыя ў вестыбюлі патрабавалі крыві. Пагрозы дырэктару ішлі пісьмова і вусна. Так што ён проста не вытрымаў. Дарэчы, калі прызначылі на яго месца П. В. Калугіна, плошча закрычала: мафія пакрывае мафію...

(5-ы паверх, дзе размяшчаецца знешнеэканамічная служба аб'яднання, апячатаны стачкомам. Там дзяжураць дужыя хлопцы. Лічыцца — тут і ёсць асноўнае гняздо мафіі. Вось-вось павінна была пачаць работу камісія па выкрыццю яе злачыннай дзейнасці. Калі такая мае месца. Наогул, вялікая рэч — упэўненасць у сваіх сілах)....

(Заканчэнне на 2-й стар.).

У «ЗВЯЗДЗЕ» ПАЧЫНАЕ ВЫХОДЗІЦЬ НОВАЯ РУБРЫКА. МЫ НЕ СТАВІМ СВАЁЙ ЗАДАЧАЙ ПРАДСТАВІЦЬ НА СТАРОНКАХ ГАЗЕТЫ ЛІТАРАЛЬНА ЎСЕ НАЦЫЯНАЛЬНЫЯ ЗГУРТАВАННІ І АРГАНІЗАЦЫІ. АЛЕ З ПРАДСТАЎНІКАМІ НАЙБОЛЬШ ЗНАЧНЫХ І ЎПЛЫВОВЫХ, ДУМАЕЦЦА, БУДЗЕ ЦІКАВЫМ ПАЗНАЁМІЦЦА НАШЫМ ЧЫТАЧАМ.

На зямлі беларускай жыве жменька татар. Іх так мала, што ў звычайных даведніках колькасць не пазначаецца, бо складае толькі каля 0,12 працэнта насельніцтва Беларусі. Калі ж палічыць, колькі засталося нашчадкаў татар, што пасяліліся на тэрыторыі Вялікага княства Літоўскага ў канцы XIV стагоддзя, то іх яшчэ менш. У 1989 годзе ў Мінску створана згуртаванне «Аль-Кітаб», у якім аб'ядналіся як беларускія татары, так і эмігранты з Татарстана. Мы сустрэліся з намеснікам старшыні гэтага згуртавання Ібрагімам Барысавічам КАНАПАЦКІМ.

«НАС РАЗАМ З БЕЛАРУСАМІ—10 МІЛЬЁНАЎ»

— Сама ідэя аб'яднання татар-мусульман даўно наспела. А магчымым гэта стала тры гады назад, калі з'ехаліся татары з усіх мясцовасцей Беларусі і замежжа ў Іўе на свята Курбан-Байрам. Вось там і была прынята пастанова аб утварэнні арганізацыі, якая змагла б аб'яднаць нашы сілы. Нельга было больш мірыцца са знішчэннем культуры нашага народа. У саставе «Аль-Кітаба» былі ўтвораны камісіі [illegible] на ахове помнікаў. Як аказалася, камісій шмат, а народу мала. Наогул, у Мінску жыве 2.895 татар, з іх [illegible] толькі чалавек 50. Многія нават не ведаюць, што згуртаванне праводзіць заняткі па мове, рэлігіі ў школе-ліцэі № 26. Вось у мінулым годзе мы збіраліся на нацыянальнае свята ў Дом літаратара, дзе не было нават дзе сесці. [illegible] ахвотнікаў шмат, а што датычыцца чарнавой работы — мала.

— Для правядзення ўсіх вашых мерапрыемстваў, уключаючы і адукацыю моладзі, патрэбны школы, мячэці, нарэшце, нейкае інфармацыйнае выданне для згуртавання. Як у «Аль-Кітаба» з гэтым справы?

— Адрасу скажу пра выданне. Пры Мінскім абласным аддзяленні Фонду культуры мы пачалі выдаваць штоквартальнік «Байрам». Пра што пішам? Пра гісторыю і падзеі, да якіх мелі дачыненне беларускія татары, пра асновы ісламу, пра даследчыкаў гісторыі і культуры татар, пра [illegible], пра татарскую кухню, нацыянальныя песні і танцы.

Што датычыцца школы, дык старшыня згуртавання Шабановіч, дарэчы, дырэктар школы № 65 Савецкага раёна, [illegible]

[illegible] з прадстаўнікамі мясцовых улад, каб яны зрабілі ў школе факультатыў, нават клас адкрыць. Так што ў Іўі ўлады ставяцца да мусульман вельмі добра і прыязна. А пра Навагрудак я не магу гэтага сказаць [illegible] Пачну з таго, што мячэць і зараз не аддаюць вернікам. Мячэць, пабудаваная на сродкі мусульман, у 50-я гады была закрыта. [illegible]

У 1901 годзе на сродкі вернікаў у Мінску была пабудавана сучасная цагляная мячэць. Але яе знеслі, калі пачалі выконваць установку Хрушчова — «у камунізм мы павінны прыйсці без рэлігіі» — і мячэць зруйнавалі. А на яе падмурку ўзвялі гасцініцу і рэстаран «Юбілейны». [illegible] мізар (могілкі), які знаходзіўся на скрыжаванні вуліц Грыбаедава і Тарханава. Знеслі яго, зрабілі сквер і цяпер там выгульваюць сабак. Захаваліся толькі магілы [illegible] пальнай «Звязды» Хаселя Мустафаевіча Александровіча. І такое становішча не толькі з мінскім мізарам. Нам даслаў ліст настаўнік Прыхач. Ён піша, што, калі будавалі шашу Мінск — Вільня, на шляху былі два татарскія мізары. І каб не крушыць, будаўнікі прама па іх і пусцілі дарогу, заасфальтавалі. Кажуць, адзін дурань зробіць, сто разумных будуць доўга пераробліваць. [illegible]

— Міжнацыянальныя спрэчкі ў Прыднястроўі і Нагорным Карабаху. Ільецца кроў. Ібрагім Барысавіч, наколькі спакойна адчуваюць сябе сёння татары ў Беларусі?

— У нас няма чаго дзяліць. Гісторыя сведчыць, што мы заўсёды жылі разам, побач [illegible] Радзіма, наша Бацькаўшчына. Ёсць, праўда, такія, хто кажа, маўляў, татары, едзьце ў Крым, у Татарстан. [illegible] працавалі ў розных сферах навукі, літаратуры і мастацтва, гісторык Як'я Гембіцкі, член-карэспандэнт АН Рэспублікі Беларусь Бякір Смольскі, музыказнаўца і тэатразнаўца прафесар Ібрагім Смольскі і кампазітар Дзмітрый Смольскі (сын І. Смольскага), генерал-лейтэнант Ібрагім Паўтаржыцкі, [illegible]

— Вашы думкі наконт рэферэндуму ў Татарстане.

— Ведаеце, усё правільна. 93 працэнты [illegible] патрэбна і сяброўства. Але калі адзін бярэ, а другі аддае — гэта не сяброўства, а ўжо нешта іншае.

— Ібрагім Барысавіч, тое, што адбываецца ў Крыме...

— Вельмі балючае пытанне. Мы прымаем удзел ва ўсіх акцыях, падтрымліваем як можам крымскіх татар. Але справа ідзе марудна: аднаўляць справядлівасць цяжка. Трэба вярнуць народ, які жыў на гэтых землях. [illegible] гэта дасць другое жыццё Крыму.

— На сесіі Вярхоўнага Савета будзе абмяркоўвацца праект закона аб свабодным развіцці нацыянальных груп у Рэспубліцы Беларусь.

— Даўно мы яго чакалі. Калі ён будзе прыняты, то і становішча «Аль-Кітаба» павінна змяніцца. [illegible] татары, [illegible] вырашаць [illegible] што ёсць праблемы і больш важныя. Але мы таксама ж самыя грамадзяне, [illegible] нашы карані перапляліся з беларускімі, так што іх не [illegible] нейкай [illegible] беларускім-татарам [illegible]

— У апошні час стала модна задаваць пытанне наконт рэферэндуму, які плануе правесці апазіцыя БНФ...

— [illegible] Але што такое добры і дрэнны? Канешне, трэба прыслухацца да голасу народа. І чаго баяцца таму ж парламенту ці ўраду? Хай людзі скажуць, што думаюць.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

ШАХЦЁРСКАЯ ЗАБАСТОЎКА: ПЕРАМОГА З ПРЫСМАКАМ ПІРАВАЙ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

— Неаліна Цімафееўна, забастоўка была прызнана незаконнай...

— Менавіта так. Не былі пройдзены ўсе ступені: тарыфнае пагадненне не разглядалася ў калектыве, не было пасяджэнняў прымірэнчай камісіі, не абмяркоўваўся пратакол рознагалоссяў і г. д. А што павінен быў сказаць у такім разе суд? Ён карыстаўся Законам аб парадку вырашэння працоўных спрэчак.

Намеснік генеральнага па эканоміцы А. М. Жураўкоў, мне здалося, быў некалькі раздражнёны:

— Страты аб'яднання склалі 239 мільёнаў рублёў. На задавальненне аднаго пункта — аб зарплаце — патрэбна 1 мільярд 656 мільёнаў рублёў. Колькі будуць каштаваць астатнія пункты — не ведаю, апетыты растуць. 15 працэнтаў валюты будзем прадаваць на аўкцыёне — гэтыя грошы таксама на зарплату.

— А на вытворчасць, прабачце?

— Не ведаю. Ведаю толькі, што 67 працэнтаў машын і абсталявання маюць зношанасць 80—100 працэнтаў. Вас што-небудзь яшчэ цікавіць?

Канешне, мяне многае цікавіла, але свайго візаві я шчыра пашкадаваў. У рэшце рэшт, былі б пытанні, каму на іх адказаць — знойдуцца. Ды і пытанні нейкія дробныя, малаважныя. З пункту погляду павышэння зарплаты.

Ну, напрыклад, што робіцца з той жа валютай, 15 працэнтаў якой пойдзе на зарплату? А нічога не робіцца. Па прычыне яе адсутнасці. Канкрэтна, 18 мільёнаў 750 тысяч долараў. Адкуль такая лічба? Ды не адгрузілі за мяжу 250 тысяч тон угнаенняў. Па 75 долараў за тону. Кажуць, забастоўшчыкі клаліся на рэльсы, каб, значыць, не дапусціць такога штрэйкбрэхерства. Не ведаю, не бачыў. Але, думаю, што датычыцца айчынных заказчыкаў, то, відаць, напэўна. Не рвуцца калгаснікі купляць угнаенні па 1.000 рублёў за тону.

Самае крыўднае, пасяўная ў краінах Усходняй Еўропы, дзе «Беларускалій» знайшоў партнёраў, можна сказаць, ужо закончылася. Так што пра гэтыя 18 мільёнаў долараў лепш забыць. А партнёры-замежнікі купілі ў некага іншага, трэба думаць. І пачалі слаць тэлексы і факсы: мы з вамі больш не рызыкуем мець справу. Прычым, нягоднікі, не жадаюць абмяжоўвацца маральным ушчуваннем. Патрабуюць выплаты штрафаў. У валюце.

Наогул, адносіны можна аднавіць. Толькі колькі часу на гэта спатрэбіцца і якія намаганні запатрабуюцца — не ведае ніхто.

(Перад будынкам аб'яднання ў час маіх вандровак па паверхах другія суткі стаялі два фургоны фірмы «Імог» з Ратэрдама. Яны прывезлі хімрэактывы. Вадзіцелі, канешне, разумеюць, што такое забастоўка, але ў іх кантракт, які яны выконваюць. І мы рады былі б яго выконваць, ды вось кабінеты апячатаны, патрэбную паперу не ўзяць. Ну што ж, зноў штраф).

Ад замежнікаў не адстаюць і свае. Ледзь не канчаткова сапсаваны адносіны з чыгункай і марскімі портамі, у прыватнасці, з Вентспілсам. Раней чыгунка штодзённа давала да 400 вагонаў. Як будзе зараз, нават пасля выплаты штрафаў, невядома. Порт трымаў для аб'яднання свабодны прычал. Калі 42 дні ён быў свабодны ад грузаў аб'яднання, то, адпаведна, порт не меў ад гэтага прыбытку. Ну і гэтак далей. У адзін момант усё рухнула. Безумоўна, без мафіі тут не абышлося...

***

Баставалі, як гаворыцца, і баставаць будуць — гэта несумненна. І, па вялікаму рахунку, падставы ёсць. Жыццё даражае з кожным днём — цяпер ужо гэта можна разумець літаральна. Зноў жа, прафесія небяспечная, цяжкая фізічна— паспрабуйце хоць гадзіну пасядзець пад зямлёй. А шахцёры сядзяць не гадзіну. І трэба даваць норму. Словам, за капейкі ніхто зараз працаваць не збіраецца. Да таго ж, гордасць прачнулася — колькі можна нас дурыць?

Прачнулася гордасць у шахцёраў — прачнуліся прафсаюзы. Любая забастоўка для іх — выдатная магчымасць набраць балы і павысіць рэйтынг. Мы, маўляў, выступаем за інтарэсы рабочага класа. А значыць, урад нас павінен слухаць уважліва. А то... і, шчыра кажучы, няма вялікай розніцы паміж прафсаюзам незалежным (ад каго, чаго?) і афіцыяльным. Сілу яны набіраюць, трэба сказаць прама, пры дэстабілізацыі эканомікі. І не трэба падкрэсліваць сваю ролю, каб яна была, то, відаць, суд забастоўку прызнаў бы законнай. Баставаць таксама трэба цывілізавана і ісці на крайнія меры толькі пасля беспаспяховага праходжання ўсіх стадый. А гэтага не было. Дзе ж роля прафсаюзаў і якія мэты яны ставілі, апрача сваіх асабістых?

Напэўна, такі вывад можна зрабіць таксама.

Наступны: урад «праглядзеў» забастоўку з самага пачатку. У выніку расплачвацца будзе зараз, можна сказаць, сам. Нагадаю, на павышэнне зарплаты спатрэбіцца больш як 1,5 мільярда рублёў, і «Беларускалій», які знаходзіцца зараз у глыбокім накаўце, зразумела, такую суму не асіліць. Значыць, трэба чакаць пераразмеркавання рэспубліканскага бюджэту на карысць шахцёраў. А не на карысць настаўнікаў, пенсіянераў, навукоўцаў і г. д. У прынцыпе можна было прадбачыць, што шахцёры свайго даб'юцца і не даводзіць справу да гіганцкіх страт, да разрыву сувязей (асабліва з замежжам). Можна было, карацей кажучы, падлічыць усе «плюсы» і «мінусы» ад таго ці іншага кроку. Зараз жа маем тое, што маем.

І самае, мне здаецца, небяспечнае, для нашай шматпакутнай эканомікі — створаны прэцэдэнт. Няма ніякай гарантыі, што заўтра не забастуюць аўтамабілісты ці дворнікі. Сёння практычна кожны можа сказаць: я незадаволены сваёй зарплатай, павышайце, так вашу і гэтак. Я, напрыклад, таксама магу забаставаць. А што? Няхай мне выплацяць кампенсацыю за маральныя страты— перажыванні....

Так, жыць дорага, але чарговага забастовачнага марафона мы проста не вытрымаем. Думаю, гэты вывад дыскусій выклікаць не павінен.

Сяргей ШАЎЦОЎ.

Пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

Аб перападпарадкаванні фарміраванняў Узброеных Сіл, якія дыслацыруюцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, Міністэрству абароны

У адпаведнасці з пастановамі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 11 студзеня 1992 г. «Аб Узброеных Сілах, якія дыслацыруюцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь» і ад 18 сакавіка 1992 г. «Аб Узброеных Сілах Рэспублікі Беларусь» Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Падпарадкаваць Міністэрству абароны воінскія аб'яднанні, злучэнні і часці, якія знаходзіліся раней у саставе Беларускай ваеннай акругі, а таксама іншыя воінскія часці і фарміраванні, што дыслацыруюцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і не ўвайшлі ў састаў стратэгічных сіл Садружнасці Незалежных Дзяржаў.

2. Скасаваць Беларускую ваенную акругу з перадачай Баявога Сцяга, ордэна Чырвонага Сцяга, пячаткі і ўсёй дакументацыі акругі Міністэрству абароны.

3. Ускласці на міністра абароны генерал-лейтэнанта Казлоўскага П. П. адказнасць за забеспячэнне захаванасці матэрыяльна-тэхнічнай базы Узброеных Сіл на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і ажыццяўленне кантролю за вывазам (вывадам) узбраенняў, ваеннай тэхнікі і маёмасці за межы рэспублікі.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.
Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. КАЎКО.

6 мая 1992 г., г. Мінск.

Аб прысваенні спецыяльных званняў вышэйшага начальніцкага саставу міліцыі

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Прысвоіць званне генерал-лейтэнанта міліцыі **Грыбу** Мечыславу Іванавічу, званне генерал-маёра міліцыі — **Гудзею** Фёдару Паўлавічу і **Карповічу** Івану Іосіфавічу.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.
Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. КАЎКО.

29 красавіка 1992 г., г. Мінск.

Аб намесніках міністра абароны

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Назначыць **Кастэнку** Анатоля Іванавіча першым намеснікам міністра абароны, **Чуркіна** Мікалая Паўлавіча — начальнікам штаба Міністэрства абароны — першым намеснікам міністра абароны.

2. Назначыць **Зуева** Анатоля Апанасавіча, **Ісайчанкава** Віктара Мікалаевіча, **Кендзюхова** Міхаіла Рыгоравіча, **Сікору** Анатоля Антонавіча, **Чауса** Пятра Рыгоравіча намеснікамі міністра абароны.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.
Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. КАЎКО.

6 мая 1992 г., г. Мінск.

Аб прысваенні чарговых воінскіх званняў вышэйшага афіцэрскага саставу

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Прысвоіць воінскае званне генерал-палкоўніка **Казлоўскаму** Паўлу Паўлавічу.

2. Прысвоіць воінскае званне генерал-маёра

Ягораву Аляксандру Мікалаевічу
Каўрыну Міхаілу Іванавічу
Пачкову Уладзіміру Іванавічу
Сікору Анатолю Антонавічу
Чуркіну Мікалаю Паўлавічу

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.
Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. КАЎКО.

6 мая 1992 г., г. Мінск.

Пытанні праходжання ваеннай службы афіцэрскім саставам Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь

У адпаведнасці з пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 18 сакавіка 1992 г. «Аб Узброеных Сілах Рэспублікі Беларусь» Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Да прыняцця рэспубліканскіх заканадаўчых актаў, што рэгламентуюць парадак праходжання ваеннай службы афіцэрскім саставам, устанавіць, што ў воінскіх часцях, ваенных навучальных установах, на прадпрыемствах, ва ўстановах і арганізацыях Міністэрства абароны, чыгуначных войсках, штабах, воінскіх часцях і ўстановах Грамадзянскай абароны, Абаронным спартыўна-тэхнічным таварыстве:

1.1. Воінскія званні вышэйшага афіцэрскага саставу, да звання генерал-палкоўніка ўключна, прысвойваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню міністра абароны;

1.2. Першае і чарговыя воінскія званні афіцэрскага саставу, уключаючы званне палкоўніка, прысвойваюцца міністрам абароны;

1.3. Паніжэнне ў воінскіх званнях на адну ступень і аднаўленне ў ранейшых воінскіх званнях асоб вышэйшага афіцэрскага саставу, якія знаходзяцца на ваеннай службе або ў запасе, праводзяцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, а асоб малодшага і старшага афіцэрскага саставу — міністрам абароны;

1.4. Пазбаўленне воінскага звання і аднаўленне ў воінскіх званнях асоб старшага і вышэйшага афіцэрскага саставу, якія знаходзяцца на ваеннай службе, і асоб вышэйшага афіцэрскага саставу, што знаходзяцца ў запасе, праводзяцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, а асоб малодшага афіцэрскага саставу, якія знаходзяцца на ваеннай службе, і асоб малодшага і старэйшага афіцэрскага саставу, што знаходзяцца ў запасе, — міністрам абароны;

1.5. Назначэнне афіцэраў на пасады, якія падлягаюць замяшчэнню асобамі вышэйшага афіцэрскага саставу, і перамяшчэнне іх з указаных пасад праводзяцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню міністра абароны;

1.6. Звальненне з ваеннай службы асоб вышэйшага афіцэрскага саставу, а таксама афіцэраў з пасад, якія падлягаюць замяшчэнню асобамі вышэйшага афіцэрскага саставу, праводзіцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

2. Міністэрству абароны распрацаваць і зацвердзіць Часовы парадак назначэння на пасады, перамяшчэння па службе, а таксама звальнення з ваеннай службы асоб малодшага і старшага афіцэрскага саставу (акрамя асоб, назначаемых на пасады Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь) ва Узброеных Сілах, чыгуначных войсках, штабах, воінскіх часцях і ўстановах Грамадзянскай абароны, Абаронным спартыўна-тэхнічным таварыстве.

3. Устанавіць, што паўнамоцтвамі, прадстаўленымі гэтай пастановай міністру абароны, надзяляюцца міністр унутраных спраў і начальнік Галоўнага ўпраўлення пагранічных войск пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь у адносінах да падначаленых ім воінскіх часцей, устаноў і арганізацый.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.
Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. КАЎКО.

6 мая 1992 г., г. Мінск.

Мал. Валерыя ВЯРЦЕЙКІ.

РЫНАК ЯК ЁН ЁСЦЬ

Горкія цукеркі

Яшчэ зусім нядаўна купіць цукеркі было праблемай: іх хутка расхаплівалі. Зараз жа з'явілася другая праблема: цукеркі няма куды дзяваць, і начальнік аддзела збыту Гомельскай кандытарскай фабрыкі «Спартак» Інэса Самарокава, гледзячы на ладны стос тэлеграм з гандлёвых арганізацый рэспублікі, уздыхае:

— Зноў адмаўляюцца браць нашу прадукцыю. Быццам цукеркі тыя не салодкія, а горкія.

Склады прадпрыемства зараз літаральна забіты салодкай прадукцыяй. Напярэдадні 1 Мая тут сабралася яе ажно 476 тон, у тым ліку 270 тон пячэння і 110 вафляў.

У красавіку калектыў вымушаны быў перайсці на чатырохдзёнку, скараціўшы адначасова работу рознічна-шакаладнага цэха з-за адсутнасці сыравіны і бісквітнага цэха — па прычыне затаваранасці складаў. Крыху раней, каб неяк выправіць сітуацыю, прыйшлося развітацца з часткай інжынерна-тэхнічных работнікаў і высокакваліфікаваных рабочых-пенсіянераў. Урэзанымі аказаліся фінансы і на будаўніцтва жылля. У гэтым годзе калектыў можа разлічваць толькі на атрыманне ўсяго пяці-шасці кватэр замест ранейшых пятнаццаці-дваццаці.

У кандытараў, як і многіх іншых працаўнікоў, шмат праблем. З аднаго боку, Мінсельгаспрад даводзіць ім заданне (дзяржзаказ) на 37.500 тон прадукцыі ў год пры вытворчых магутнасцях у 32 тысячы тон, а з другога—вось такія залежы на складах. І гэта ў той час, калі асобныя віды прадукцыі маюць сямідзённы тэрмін захоўвання.

Дык у чым тады справа? Вядома ж, у цэнах і палітыцы рэалізацыі тавару. Кошт кандытарскіх вырабаў значна павысіўся з-за бязмернага і некантралюемага павышэння кошту сыравіны. Кандытарскі тлушч, напрыклад, уваходзіць састаўной часткай ва ўсе віды цукерак, а за кілаграм яго «Спартаку» зараз прыходзіцца плаціць 97 рублёў замест ранейшых 24. Гэтак жа і з іншымі кампанентамі, тым больш што ў сувязі з распадам былой адзінай краіны «Спартак» не атрымлівае значнай часткі сыравіны і дапаможных матэрыялаў па імпарту, які складаў да 40 працэнтаў. Адсутнасць фарбавальнікаў, кардону, паперы, пергаменту, фольгі замежнай вытворчасці прывяло да таго, што рэзка скарацілася расфасоўка пячэння і вафляў у пачкі, а этыкеткі для карамелі і іншых цукерак выглядаюць непрывабна. Дастаткова сказаць, што фабрыка не атрымала па імпарту ніводнай тоны какававых зярнят пры гадавой патрэбнасці чатыры тысячы тон. З-за іх адсутнасці прастойвае лінія па выпрацоўцы 6 тысяч тон шакаладу. І гэта пры тым, што аблвыканком выдзеліў летась для набыцця какава-прадуктаў 220 тысяч долараў, якія ляжаць недзе мёртвым грузам, бо, як вядома, Знешэканомбанк СССР распаўся і плацёжныя даручэнні не выконваюцца.

— А ці выручылі б вас тыя какава-прадукты? — пацікавіўся я ў галоўнага інжынера прадпрыемства Генадзя Стаўрова.

— Цяжка сказаць. Але ж мы думаем аб пашырэнні выпуску розных відаў прадукцыі, якая патрэбна людзям.

— Дык жа людзі якраз і не купляюць яе ў тых памерах, як вы разлічваеце, з-за вельмі «куслівых» цэн. Адзін кілаграм цукерак (дарэчы, не самых лепшых) каштуе 70 рублёў. Ці кожнаму гэта па кішэні?

— У тым і справа. А што рабіць калектыву? Выкручваемся як можам. Напрыклад, распрацавалі вытворчасць некаторых сартоў цукерак і карамелі на мясцовай сыравіне, з паменшаным утрыманнем цукру. Але гэтая і іншыя меры цалкам задаволіць нас не могуць. Мы лічым, што патрэбны больш радыкальныя. Напрыклад, не трэба патрабаваць купоны за кандытарскія вырабы (можа, акрамя шакаладных), або скараціць іх памер да дзесяці працэнтаў. Далей. Трэба неяк стрымліваць рост цэн. Дазволіць рэалізоўваць прадукцыю за межамі рэспублікі, у тым ліку і па бартэру. Напрыклад, Узбекістан з ахвотай узяў бы ў нас бісквіты, тэрмін захоўвання якіх чатыры месяцы, а ўзамен даў бы нам вельмі неабходную сыравіну. Дарэчы, летась за кошт бартэру мы атрымалі з Кемерава дзесяць рухавікоў пастаяннага току, і на чатыры месяцы раней увялі ў эксплуатацыю адзін з цэхаў. У сярэдзіне ці канцы мая не выключана пагроза спынення фабрыкі. Не хапае цукру. Дарэчы, зараз мы атрымліваем яго па 16 рублёў за кілаграм. Пры павышэнні цэн на яго, аб чым ужо вядуцца размовы, вядома ж, зноў павысяцца цэны і на нашы вырабы.

Настрой галоўнага інжынера быў на нулявой адзнацы.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

«У нас імунітэт на жыццё без законаў»

Гэта здараецца не з кожным. Хоць усё выпадковае заканамерна: проста яны знайшлі сваю справу, і цяпер яна паклапоціцца аб іх дабрабыце. Сёння мы часам гаворым, што бізнес не з'яўляецца культурным. Сапраўды, прыёмы заробку грошай могуць быць розныя, і не заўсёды сумленныя. Але новы бізнес, на які ўскладаюцца надзеі па выратаванню нашай эканомікі, здаецца, становіцца на ногі.

А чаго ўсё гэта яму каштуе, раскажа Леанід Паўлавіч Воўк, некалі звычайны савецкі чалавек, затым чалавек, які рызыкнуў вырвацца з савецкага мінулага, уліўшыся ў першую хвалю каапераціі, а цяпер генеральны дырэктар мінскага сумеснага прадпрыемства «Метынкам».

— Нашай фірмай стаўка зроблена на эфектыўныя тэхналогіі. Лінія задумвалася дастаткова простая: у нас у краіне шмат адходаў, якія ўтрымліваюць такія каштоўныя металы, як вальфрам, кобальт. Нашы тэхналогіі накіраваны на вывучэнне матэрыялаў, якія літаральна валяюцца на дарозе. Сёння яны нічога не каштуюць, таму што іх ніхто не можа перапрацаваць. Мы адшукваем, часам дапрацоўваем тэхналогіі па іх перапрацоўцы — у нас сёння дзве свае лабараторыі. Нас шукаюць людзі, якія ўпэўнены ў каштоўнасці сваіх ведаў. Мы на сваім вопыце пераканаліся, што даследчыку не так патрэбны грошы (г. зн. на жыццё, канешне, яму штосьці патрэбна). Ён хоча, каб яго дзецішча было аформлена. Калі ён свой праект паставіў на вытворчую глебу і бачыць, як ён працуе, у яго на вочы наварочваюцца слёзы. Я сам гэта бачыў. Так, мы не можам скупіць і ўкараніць 1.000 тэхналогій, абмяжоўваемся двума-трыма праектамі, але яны дастаткова магутныя і рэнтабельныя. Такім чынам ускосна інвесціруем навуку. З пункту гледжання эканамічнага эфекту маем вялікі выйгрыш, бо, як я ўжо гаварыў, — гэтыя грошы сёння валяюцца пад нагамі.

— А як жа канкурэнцыя?

— Канкурэнцыі ў нас практычна няма. І павышэнне цэн на нас адбіваецца слаба. Нашы ўнутраныя структуры як бы знаходзяцца ў ціхай гавані. Калі, дапусцім, усе раптам пацярпелі ад таго, што ў 10 разоў падняліся цэны на метал, то на тыя адходы, якія мы перапрацоўваем, цана не падымецца ні на капейку, таму што, апрача нас, здаць іх больш некаму. А наш канечны прадукт, натуральна, падаражаў у тую ж колькасць разоў, як і ўся металічная прадукцыя.

— Усё падлічана і выверана. Аднак даходы, якія вы атрымліваеце, немалыя. Як вы распараджаецеся сваімі сродкамі?

— Гэтыя грошы мы хочам інвесціраваць. Напрыклад — фінансаванне мастацтва. Мы даўно звязаны з Мінскім альтэрнатыўным тэатрам, разам пачыналі, цяпер пры гэтым тэатры ўжо адкрыта галерэя. Але што я хацеў бы адзначыць: сітуацыя з інвесціраваннем склалася вельмі цікавая. Сёння ўсім перашкаджае пасрэдніцтва. Пасрэдніцкія грошы, не падмацаваныя таварам, — гэта паветра. Ва ўсім цывілізаваным свеце пасрэднік не можа атрымліваць больш, чым ад 4 да 12 працэнтаў. У нас гэтыя лічбы складаюць 400, 500 працэнтаў. Так накручваецца таварна-грашовая маса. І тыя людзі, якія маюць гэтыя грошы, часта нават не ведаюць, куды іх можна ўкласці.

Мы працуем у асноўным з вытворцамі — гэта буйныя прадпрыемствы. Сёння ў іх няма грошай. Аднак яны не прымаюць інвестыцыі пасрэдніцкага капіталу, бо дакладна не могуць прааналізаваць, што гэта за капітал, і інстынкт самазахавання іх пакуль стрымлівае. Але заўтра можа адбыцца адваротнае, і вытворца пачне «кляваць» на такія прапановы. З аднаго боку, інвестыцыі — гэта добра. Але ажыццяўляць інвесціраванне павінны людзі, якія, апрача таго, што маюць грошы, павінны ведаць, як яго ажыццяўляць.

Напрыклад, разбяром, што такое «МММ» сёння. Я не бачыў яшчэ ніводнага іх праекта, прамысловага або культурнага. Я думаю, пры іх захапленні рэкламай на тэлебачанні гэта стала б адразу вядома. Затое ёсць ужо «МММ» — банк. Гэта гаворыць аб тым, што няма куды дзяваць грошы.

— Ці можа штосьці стрымаць пасрэдніцтва, зрабіць яго даходы больш рэальнымі?

— Я лічу, перад тым, як пойдзе актыўная прыватызацыя, патрэбна рэформа. Было б аптымальным «занулiць» рахункі. Наш буйны прамысловец — у перспектыве. Для яго «зануленне» рахункаў азначала б, напрыклад, у многім скасаванне крэдытаў, г. зн. яны хочуць, каб у іх адабралі грошы і далі працаваць нармальна. А пасрэднік адразу забіваецца. Чым моцны пасрэднік? Абаротамі. Калі ў пасрэдніка «занулілі» рахункі, яму вяртаюць паўмесячны абарот, але ён ужо не можа на гэта круціцца. У яго толькі грошы прыносяць вялікі абарот. Гэта нармальна для любога свету. Але ўзнікае пытанне, як гэты абарот быў нажыты? 500, 600 працэнтаў — гэта нерэальныя пасрэдніцкія заработкі.

— Вы прадпрымальнік, і тая рэформа, аб якой вы зараз гаварылі, на вас бы таксама адбілася...

—Здавалася б, я ад гэтага маю страты. Але я ведаю, што пры гэтым цэны вернуты да ўзроўню 80-га года. Для пасрэднікаў гэта страшна, таму што апрача капіталу яны нічога не маюць. Дарэчы, такая грашовая рэформа добра працавала б на люмпена, простага чалавека. Ці можа быць у простага чалавека больш 50 тысяч на кніжцы? Я не веру, што хтосьці, можа, з мяшка дастаў. А калі б у плане рэформы на любога чалавека аўтаматычна налічвалася, напрыклад, 10 тысяч пры падзенні цэн да ўзроўню 80-га года — гэта было б прымальна для ўсіх.

— Але рэформы не адбылося, якраз гэтак жа, як не адбылося і прыватызацыі...

— Аб прыватызацыі ўсе гавораць, што сёння камуністы ёй перашкаджаць не могуць. Яны таксама зацікаўлены свае грошы ўкласці: незалежна ад палітыкі іх кожны лічыць сам. Але разам з тым ёсць яшчэ адзін момант. Расія абнародавала свой Закон аб прыватызацыі, дзе пакінула выкуп па астаткаваму кошту. У нас у многіх прадпрыемстваў астаткавы кошт — амаль што нічога. Я не думаю, што ў такім выглядзе, без правядзення рэформы, у нас будуць праводзіць свабодную прыватызацыю, хоць да гэтага многія расійскія законы дубліраваліся Беларуссю.

— Каб нармальна рабіць справу, сёння не хапае ўсяго спектра законаў. Гэта, напэўна, неяк перашкаджае развіццю прадпрымальніцтва?

— Ведаеце, я паставіў на гэту справу ў канцы 86-га года, калі яшчэ не было ніякіх законаў, цябе маглі падвесці пад любы артыкул. Для мяне тая сітуацыя, якая ёсць сёння, — лягчэйшая, чым тая, якая была ў 86-м. Я разумею чыста тэарэтычна, што не хапае заканадаўчых актаў, якія абаранялі б, або, наадварот, каралі. І ў гэтым я нават падтрымліваю рух апазіцыі за новы Вярхоўны Савет, які павінен бы іх прыняць. Але ж, як ні парадаксальна (зрэшты, гэта закладзена ў прыродзе чалавека), калі яго захоплівае нейкая справа, то недахват законаў не спыніць. Шалёныя грошы, дарагоўля крэдыту, вялікія падаткі могуць душыць маладога прадпрымальніка. Сёння вытворчасць абкладаецца падаткам амаль такім жа, як пасрэдніцтва. Гэта нонсенс. Ніяк яны не ўцямяць, што ўсе будуць ухіляцца ад падаткаў. Наша краіна заўсёды славілася ўвядзеннем выключна жорсткіх законаў і ў той жа час невыкананнем гэтых законаў, хоць было мноства кантралёраў. Падаткі не плацяць нахабна. А трэба настолькі правільна адпрацаваць законы, каб тыя ж падаткі выплачваліся без усякага кантролю. Што ж, у нас ужо выпрацаваўся імунітэт на жыццё без патрэбных законаў.

Ларыса ЦІМОШЫК.

РОЗГАЛАС

І БУДЗЕ ХРАМ

Свята Перамогі ў нас адзначаюць па-рознаму. Але тое, што адбылася 9 мая на Чыжоўскім вадасховішчы, ніяк нельга было назваць ні традыцыйным, ні прывычным для Мінска.

У гэты дзень на прыгожым узгорку ля вады «свяшчэннадзеяннем праасвяшчэннага Філарэта, мітрапаліта Мінскага і Слуцкага, Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі» быў закладзены першы камень царквы ў гонар «святога вялікамучаніка і пераможаносца Георгія з удзячнасцю госпаду Богу за дараваную перамогу і ў памяць усенароднага подзвігу ў Айчыннай вайне 1941—45 гг.», як паведамляе надпіс, высечаны на яго паверхні. Цяжка сказаць, калі пераступяць парог новай царквы першыя вернікі, але, мяркуючы па шчодрых ахвяраваннях жыхароў горада, да якіх звяртаўся айцец-настаяцель Аляксандр Рудчанка, вырашыўшы ўзначаліць будаўніцтва асабіста, без пасрэднікаў, гэты час настане даволі хутка.

Дарэчы, Станіслаў Шушкевіч, які прысутнічаў на ўрачыстым богаслужэнні, адзначыў асобае значэнне з'яднання духоўнай і свецкай улад менавіта ў дзень Перамогі.

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

СТЫХІЯ НЕ ЖАРТУЕ

Страты ад ліўневых дажджоў у Дзятлаўскім раёне склалі звыш 9 мільёнаў рублёў.

Такіх ліўняў не памятаюць нават старажылы. І хоць пасля нашэсця стыхіі прайшло ўжо некалькі дзён, з яе вынікамі давядзецца змагацца яшчэ даволі доўга. Калгасам трэба перасяваць 1.230 гектараў зямлі, адрамантаваць 13 аўтамабільных і пешаходных мастоў, 4.200 кв. метраў асфальтавага пакрыцця вуліц у Дзятлаве і шэсць з палавінай кіламетраў дарог у гаспадарках раёна. Акрамя таго, часткова размыты кабельныя лініі сувязі і газавыя сеткі.

Неабходныя сродкі, улічваючы матэрыяльныя рэсурсы, раённыя ўлады спадзяюцца атрымаць ад Саўміна рэспублікі. У гэтыя дні ў разгары аднаўленчыя работы.

Не на таго нарваўся...

4 мая каля дома № 88 па вуліцы Кабушкіна 27-гадовы рабочы Мінскага падшыпнікавага завода Д. напаў з нажом на вадзіцеля таксі Г., прычыніўшы апошняму рэзанае раненне шыі. Але таксіст аказаўся не з баязлівых і, нягледзячы на рану, скруціў хулігана і перадаў у міліцыю Заводскага раёна.

Узбуджана крымінальная справа.

Сяргей РАЧЫЛА.

КАЛГОТЫ, ЯК ЛЮСТЭРКА НАШАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

Як паказала жыццё, і класікі памыляюцца. Напрыклад Пушкін, які аднойчы сказаў, што ва ўсёй Расіі наўрад ці знойдзецца пара прыгожых жаночых ног. Не, ногі ёсць. А вось пар калготак для прыгожых жаночых ног хутка ў Расіі наўрад ці знойдзеш. Як, дарэчы, і ў Беларусі.

Тое, што ў мінулым годзе прамысловасць рэспублікі выпусціла іх на 10 мільёнаў пар менш, чым у папярэднім, нас ужо не здзіўляе. Усё ў прыродзе ўзаемазвязана. А вось тое, што ў першым квартале сёлетняга года іх выпуск знізіўся адразу амаль на 5 мільёнаў пар, кіне ў дрыжыкі не адну жанчыну. Дарэчы, агульную лічбу выпуску калготак — усяго 1,9 мільёна. Кожнай жанчыне нават на адной пары на тры месяцы не прыпадае.

Асноўныя вытворцы гэтай прадукцыі — Брэсцкі і Віцебскі камбінаты, Гомельская панчошна-трыкатажная фабрыка. У лепшыя гады мы ў разліку на аднаго жыхара выраблялі па 15—17 пар, уступаючы толькі Арменіі. І на экспарт міліён-другі пастаўлялі. Была надзея, што дзяржаўныя прадпрыемствы стварыць хоць нейкую канкурэнцыю, а дакладней, дапамогуць насыціць рынак кааператывы. Але іх доля ў агульным выпуску складае ўсяго 0,3 працэнта. Кропля ў моры дэфіцыту.

Няма сэнсу гаварыць пра прычыны заняпаду. Яны — ва ўсеагульным хаосе, разбалансаванасці, разрыве сувязяў. Калготы, як люстэрка нашай прамысловасці, адлюстроўваюць такое становішча.

На гэтым можна паставіць кропку, калі б не адна ўдакладняючая лічба з каментарыя дзяржкамстатыстыкі. Недахоп калготак ёсць, акрамя іншых прычын, па старой сваёй звычцы тлумачаць высокім попытам насельніцтва. Вы толькі ўдумайцеся: у нас ці не адзіных у свеце, і пры гэтым кожная жанчына павінна мець іх пары ў год. І цікава, колькі ж калготак павінна хапаць жанчыне на год? Не з ліставой жа сталі іх вырабляюць. Такім чынам, мы адзіная краіна ў свеце, жанчыны якой цыруюць калготкі, а мужчыны... Але гэта ўжо іншая размова.

Міхаіл БАЛАШОЎ.

ГАРЭЎ РАДЫЕАКТЫЎНЫ ЛЕС

Асобныя ўзгаранні сухой травы і смецця ў Нараўлянскім і Хойніцкім раёнах перараслі ў пачатку мая ў лясныя пажары. Агонь паступова перакінуўся на зону адчужэння, якая асабліва пацярпела ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Там згарэла больш за 36 гектараў. Пачаў палаць і ахоўны іх радыеактыўны лес. Як паведаміў часова выконваючы абавязкі начальніка штаба Грамадзянскай абароны Гомельскай вобласці Анатоль Яфімаў, да месца пажару былі сцягнуты трактары, пажарныя і палівальныя машыны з Ельскага, Калінкавіцкага і Мазырскага раёнаў. Пажар удалося лакалізаваць. Аднак узнікла небяспека пераносу ў атмасферу радыеактыўнага попелу з вятрам.

Паводле паведамлення прадстаўніка штаба ГА Гомельскай вобласці, прыборы адзначаюць нязначнае павышэнне гама-фону ў пацярпеўшых раёнах.

У. ЦАСЮК.

Іграў на вуліцы аркестр...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Што толку хадзіць у калоне па гораду. Тут хоць пры справе. Як на толькі што адшумелы Вялікдзень: хто ў царкву, хто куды, а большасць — у чаргу за цукрам. З дзяржавай жарты дрэнныя: дазволь сабе расслабіцца, пасвяткаваць няхай сабе і ў Вялікдзень, дык застанешся з неатаваранымі талонамі. «Згарэлі» за красавік, «згараць» і наступныя. Вось і стаялі — па тры, па чатыры гадзіны. І правільна, як аказалася, рабілі — ужо на наступны дзень цукру ў магазінах не было. Так што заставалася толькі цёпла дзякаваць дзяржаве за падараванае «салодкае» свята.

Згадваю ўсё гэта, а музыканты шчыруюць. Высока, урачыста звіняць трубы. Высокі сівавусы дзед з ваеннай выпраўкай, у галіфэ, недаверліва сунецца да пляцоўкі — відаць, не разлічваў, што свята прыйдзе сюды. Доўга не адыходзіць, хоць здаецца тут вельмі адзінокім. Маладая жанчына з кветкамі нясмела звяртаецца да мужа:

— Пайду аддам яму кветкі. Ён жа ветэран.

— Не пазорся. Каму гэта трэба.

Яны адыходзяць. Праз колькі часу прыпыняюцца дзве сям'і сярэдняга ўзросту. Мужчыны не супраць прыстояць, але адна з жанчын настойвае:

— Пойдзем дадому. У нас ёсць свой гармонік. Пасядзім, потым патанцуем.

Навошта ж, кажу, свой, калі тут ёсць такая цудоўная музыка. Разам весялей. І патанцаваць можна.

— Не патрэбен нам ніхто. Мы нікому не патрэбныя, і нам нікога не трэба.

Аказалася, былыя «афганцы». Крыўдаў і неразумення накапілася столькі, што не хочацца ні на каго глядзець. Вось і прызвычаіліся самі і спраўляцца з праблемамі, і весяліцца. «Толькі і глядзі, з якога боку дрэннае зробяць».

Вось так і жывём — з насцярожанымі тварамі, насцярожанымі сэрцамі, з крыўдаю на ўвесь свет. І не яднаюць нас ні няпростыя будні, ні святы. Ні тое новае, што нараджаецца сёння, ні наша гісторыя. Іншы раз проста скаланаешся, ніякавееш, калі бачыш побач столькі прыгожых ад прыроды твараў, але нейкіх скамянелых, застылых, гатовых у любую хвіліну даць адпор, ашчэрыцца недаступнасцю, нядобразычлівасцю. Так, цяжка нам жывецца, але ж ці палягчэе, калі будзем адварочвацца ад усяго свету белага, бачыць у кожным вінаватага ў сваім нярадасным існаванні?

Паўсюдна толькі і чуеш: што за людзі пайшлі — няветлыя, злыя, раздражнёныя. Але ці многа робім самі, каб і людзі, і мы былі іншымі? Праверыла: на прыветную, зычлівую гаворку нязлы жарт заўсёды знойдзецца хоць адзінкавая, ды падтрымка—нават у перапоўненым транспарце. Але ж мы баімся памыліцца, убачыць замест прыязнасці халодны позірк і крывую ўсмешку. У выніку — катастрафічна чужэем...

Мы зусім развучыліся святкаваць, адпачываць. На Вялікдзень упершыню засталіся ў горадзе — дарагавата ездзіць за сотні кіламетраў у вёску толькі каб адпачыць ці пасвяткаваць. Дык які толькі занятак не знайшлі сабе людзі ў светлую Божую нядзелю — хто гандляваў бульбай, хто нешта, было чуваць, майстраваў.

Калі каму надарыцца пабываць у свята, напрыклад, у нашых суседзяў у Польшчы — многа будзе нечаканага. У дні Божага нараджэння, на Вялікдзень вуліцы і людзей не пазнаць: расквечаныя вітрыны непрацуючых магазінаў, і ўбраныя крыжы, абразы перад вёскамі, дамамі, усмешлівыя святочныя людзі. А нам усё хочацца не ўпусціць вольную хвілінку — збегаць, дастаць, запасціся, паспець. А мы ж помнім пранізлівыя Багдановічавы словы: «Нашто каласы, калі няма васількоў?» Нашто наша безупынная пагоня за дабротамі, калі няма ў яе шалёным рытме хвілінкі, каб пацешыцца ляснoй палянай, начным вогнішчам ды ціхай бяседнай песняй з сябрамі, проста размовай з харошымі людзьмі, новым знаёмствам?

Гэтымі днямі давялося мне ў сувязі з адной жыццёвай патрэбай (жыллёвым абменам) трохі пабегаць па горадзе, пабываць у некаторых кватэрах. Вы б бачылі, у што ператворана жытло многіх! Панабраныя ў запас мэбля, посуд, безліч абутку, нават па некалькі тэлевізараў, халадзільнікаў. І ў асноўным не заўзятыя спекулянты, не. Проста ў шматгадовым дзяржаўным бязладдзі мы прывыклі жыць, як на вакзале ці на складзе: хутчэй, болей, заўтра будзе позна. Дзе тут слухаць духавую музыку ці ўсміхацца музыкантам?

Але ніякіх папрокаў няма ў душы і ніякай пагарды да тых, хто спяшаецца, хто цягае — не перацягае ў сваё жытло ўсё, што можна, хто і ў Божую нядзелю зацята грукае на ўвесь дом — да густога змроку. Іншы раз і сябе папракнеш: ці не занадта вольна пражыты дзень, ці не лепей было б намітусіцца па горадзе ды што-небудзь прыдбаць, не чакаючы канчатковага вар'яцтва ў цэнах?

Шкада толькі аднаго: не нарыхтоўваецца ў запас жыццё. Тое, пры якім нажывёмся, нацешымся адно адным, натанцуемся і насмяёмся.

Людміла РЫЖАНКОВА.

НОВАЯ ШКОЛА

МАГІЛЁЎ. **(А. Дук).** Хутка адчыніць дзверы грамадска-дзяржаўная эканамічная школа, заснавальнікам якой збіраецца выступіць Фонд пазадзяржаўнай адукацыі. Базавую адукацыю тут магчыма будзе атрымаць бясплатна, а спецыялізацыя — платная. У класах будзе налічвацца не больш 10 вучняў. Трэба дадаць, што ў вобласці ўжо налічваецца 2 ліцэі, 3 каледжы і 2 гімназіі.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ «СВАБОДА»

*** Арменія зноў звярнулася ў Савет Бяспекі ААН з просьбай склікаць надзвычайную сесію, каб выразіць пратэст у Нагорным Карабаху. На думку МЗС Арменіі, у канфлікт на баку Азербайджана можа ўмяшацца Турцыя.**

* Адзін з лідэраў апазіцыі Таджыкістана паведаміў, што зноў аднавіліся перагаворы з прадстаўнікамі прэзідэнта. Яны былі перапынены пасля таго, як сілы бяспекі адкрылі агонь па дэманстрантах каля будынка КДБ рэспублікі. Па меншай меры 8 чалавек былі забіты. Перагаворы вядуцца ў адной з часцей войск СНД.

*** Украіна звярнулася да Венгрыі з просьбай пастаўкі харчовых прадуктаў харчавання на суму 180 млн. долараў.**

* М. Гарбачоў у час візіту ў ЗША заявіў, што насельніцтва былога СССР хацела б жыць у нармальнай краіне. Многія з іх рэспублік, на яго думку, могуць апынуцца у небяспецы. Гарбачоў заявіў, што ён па-ранейшаму аддадзены справе сацыялізму. Ён адзначыў, што сапраўднага сацыялізму ніколі ў СССР не існавала. Учора ва універсітэце г. Атланта Гарбачову была прысуджана ганаровая ступень у галіне права. Гарбачоў сустрэўся з генеральным сакратаром ААН Б. Галі.

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

*** Кіраўнікі амерыканскіх разведслужбаў ФБР і ЦРУ выказваюцца аб тым, што разведвальная дзейнасць рэспублік СНД расце паралельна з іх намаганнямі рэфарміраваць эканоміку. Калі «халодная» вайна спынілася, то звязаны з ёй шпіянаж працягваецца. Пагроза, якую ўяўляе для ЗША замежная разведка, набыла больш шматгранны і складаны характар. Адначасова са зборам традыцыйнай ваеннай і палітычнай інфармацыі ўсё шырэй выкарыстоўваецца крадзеж тэхналогій і збор эканамічных даных. Шпіёнскую дзейнасць СССР у асноўным працягвае Расія. Прычынай таго, па словах дырэктара ЦРУ, можа быць палітычная недасведчанасць кіраўнікоў Расіі.**

* Прэзідэнт Турцыі Азал выключыў магчымасць выступлення Турцыі на баку Азербайджана ў ваенным канфлікце з Арменіяй.

«БІ-БІ-СІ»

*** На мінулым тыдні ў свеце адзначаўся дзень памяці яўрэйскіх ахвяр нацызму. У розных краінах адбываліся адпаведныя цырымоніі. У час візіту ў Ізраіль А. Руцкой заявіў, што расійскаму ўраду трэба прыняць суровыя меры супраць антысемітаў.**

* Як заявіў афіцыяльны прадстаўнік ЕС, існуе сур'ёзная пагроза таго, што ў Расіі, на Украіне ці ў Літве можа адбыцца яшчэ адна ядзерная катастрофа, аналагічная чарнобыльскай. Ён заклікаў «сямёрку» ахвяраваць мільярды долараў, каб дэманціраваць устарэлыя рэактары ў СНД.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ

Масоны: не так страшны чорт, як яго малююць,

калі ўлічыць, што масонамі былі Вальтэр і Моцарт, Вашынгтон і Джэферсан, Гарыбальдзі і Альендэ...

Масонскія ложы нараждаюцца ціха, без барабаннага бою, сварак і самарэкламы, уласцівых з'яўленню партый і іншых палітычных арганізацый. Між іншым, менавіта гэтая цішыня, напэўна, большза ўсё палохае абывацеляў, як правіла, перакананых у тым, што «ў ціхім віры чэрці водзяцца». Ёсць, праўда, і другая прымаўка — «Не так страшны чорт, як яго малююць». У рэшце рэшт, калі ўлічыць, што масонамі былі Вальтэр і Моцарт, Вашынгтон і Джэферсан, Гарыбальдзі і Сальвадор Альендэ, то кампанія атрымліваецца хоць і разнамасная, але не вельмі страшная.

Калі два гады назад я быў нечакана запрошаны ў адну з масонскіх ложаў расказаць аб тым, што адбываецца ў Расіі, мяне ўразіла дзіўная ў наш час цярпімасць да чужой думкі, здольнасць выслухаць апанента да канца і пастарацца яго зразумець.

Нядаўна я зноў пабываў у гасцях у масонаў. Перуанца Рыкарда Нар'ега Салаверы можна без усялякага перабольшання лічыць адным з найбольш уплывовых людзей гэтага свету, паколькі ўжо некалькі гадоў ён з'яўляецца галоўным выканаўчым сакратаром міжамерыканскай масонскай канфедэрацыі. Яму гадоў 40, спартыўны, абаяльны, на пытанні адказвае дакладна, не стараючыся адхіліцца ўбок.

— Рыкарда, хто вы ў рэшце рэшт, чаго хочаце?

— Асноўныя прынцыпы масонства закладзены ў вядомым лозунгу французскай рэвалюцыі «Свабода, роўнасць, братэрства!» Мы па меры нашых сіл спрабуем зразумець свет, дакапацца да праўды, зрабіць чалавека лепшым, садзейнічаць прагрэсу грамадства. Але не як партыя. Мы не імкнёмся захапіць уладу, хоць у гісторыі ёсць нямала прыкладаў, калі ля руля ўлады сапраўды аказваліся масоны. Масонства — гэта своеасаблівы філасофскі, філантрапічны і прагрэсіцкі інстытут.

— І ўсё-такі, які канкрэтна след пакінула масонства, скажам, у Лацінскай Амерыкы?

— Без асаблівага перабольшання можна сказаць, што вайна за незалежнасць Лацінскай Амерыкі супраць Іспаніі ішла пад кіраўніцтвам масонаў. Членамі арганізацыі былі Балівар, Сан Марцін, Францыска Міранда, які, дарэчы, бываў у Расіі і меў сувязі з рускімі масонамі, О'Хігінс і іншыя. Мы дастаткова ўплывовыя і сёння. Напрыклад, нам удалося дабіцца ад Фідэля Кастра вызвалення 16 палітычных зняволеных — нашых братоў.

— Як я зразумеў, масоны ЗША ў вашу канфедэрэнцыю не ўваходзяць. Ці ёсць з імі якія-небудзь кантакты?

— Так, вядома. Ведучы вялікую дабрачынную работу ў рэгіёне, мы атрымліваем дапамогу і ад амерыканскіх масонаў. Напрыклад, дзякуючы іх садзейнічанню нам удалося адправіць з Перу ў бальніцы ЗША многіх цяжка хворых дзяцей.

— Наколькі ўплывовыя масоны ў ЗША?

— Многія амерыканскія прэзідэнты былі масонамі. Усе яны, займаючы гэтую пасаду, прысягаюць на той самай Бібліі, на якой некалі ў сваёй масонскай ложы прысягаў Джордж Вашынгтон. Гэта Біблія і зараз захоўваецца ў ложы. Нават у час цырымоніі прысягі яна знаходзіцца пад наглядам трох масонаў. Пасля цырымоніі Біблія вяртаецца ў ложу. Масонамі з'яўляюцца Ніксан і Буш.

— А Кенэдзі?

— Не, Кенэдзі не быў масонам.

— Шмат гаворыцца аб масонскіх сакрэтах.

— Вядома, у нас ёсць сакрэты, я б сказаў, адміністрацыйнага характару, і гэта, па-мойму, натуральна. Ёсць і свае традыцыйныя рытуалы, знакі, пры дапамозе якіх любы масон зможа пазнаць іншага, дзе б яны ні сустрэліся, нават калі размаўляюць на розных мовах. Але ў асноўным усе тыя сакрэты, пра якія так шмат пішуць, — фікцыя. Чалавек цікаўны заўсёды зможа пайсці ў бібліятэку, узяць патрэбныя кнігі і там даведацца амаль усё пра нас. Іншая справа, што масоны не выстаўляюць напаказ сваю дзейнасць, але хіба гэта раўназначна скрытнасці?

— Ці існуе штосьці накшталт масонскага інтэрнацыянала, адкуль каардынуецца ўся дзейнасць у глабальным маштабе?

— Не. Масоны кожнай краіны абсалютна незалежныя. Але, як вы бачыце на прыкладзе нашай канфедэрацыі, мы супрацоўнічаем, дапамагаем адзін аднаму, абменьваемся думкамі.

— Што вы можаце сказаць аб скандале вакол італьянскай ложы П-2?

— У добрым статку не без паршывай авечкі. Адзін з масонаў атрымаў права сабраць у адну «элітную» ложу многіх уплывовых людзей. Як аказалася, стаяў за гэтым карыслівы інтарэс. Сярод масонаў пачуццё салідарнасці вельмі развіта. Натуральна, што чалавек, які мае такія кантакты, калі ён бескантрольны, можа скарыстаць членаў ложы ў сваіх мэтах. Так, на жаль, і адбылося.

— У нас ёсць людзі, якія сцвярджаюць, што Кастрычніцкую рэвалюцыю ў Расіі зрабілі франкмасоны. Ці ёсць у гэтым хоць бы доля праўды?

— Наколькі я ведаю, урад Керанскага практычна цалкам складаўся з масонаў. Навошта ж патрэбна была ім Кастрычніцкая рэвалюцыя?

— Вы гаварылі аб філантрапіі масонаў. Што канкрэтна было зроблена вамі ў апошнія гады, напрыклад, у Перу?

— Поўны спіс заняў бы шмат месца. У якасці прыкладу магу назваць арганізацыю псіхіятрычнай клінікі ў Ікітосе, адкрыццё ў шэрагу гарадоў школ і каледжаў, стварэнне банка крыві ў Чэпене, цэнтра бясплатнай юрыдычнай дапамогі ў Такне, цэнтра адпачынку для дзяцей з найбольш бедных сем'яў у Наска і г. д.

Пасля гутаркі з Рыкарда я падумаў: сапраўды, не так страшны чорт, як яго малююць. Не былі б лішнімі і ў нас ні масонская адукацыя і цярпімасць, ні масонскі медыцынскі цэнтр для самых бедных...

Пётр РАМАНАЎ.
Ліма. (РІА).

А БЯДА ЎСЛЕД ХОДЗІЦЬ

Пачуўшы сірэну пажарнай машыны, кожны з нас міжволі падумае: недзе здарылася бяда. Толькі летась у рэспубліцы ахвярамі вогненнай стыхіі ... [illegible]

... спіртнымі напіткамі. Многія з гэтых людзей становяцца ахвярамі агню. Ці тая ж праблема гібелі дзяцей у агні? 80—100 з іх кожны год згараюць у час пажараў.

В. БАГАМ'Я,
галоўны спецыяліст ГУПА МУС РБ.

Калі на душы вясна

І зноў яны разам — франтавікі, абаронцы Масквы, ветэраны друку. Памаладзелі, выпрасталі плечы, падбадзёрыліся. 8 мая яны ўрачыста ўсклалі кветкі да абеліска на плошчы Перамогі. У нізкім паклоне рыпнуў у кагосьці пратэз. Вайна нікому не давала літасці. Не ўсе журналісты вярнуліся ў рэдакцыі.

Пра іх, заўчасна пайшоўшых і тых, хто зараз яшчэ жывы, расказвае зборнік нарысаў «Як жар гарачыя радкі» толькі што выйшаўшы ў свет. Яго прэзентацыя напярэдадні Дня Перамогі прайшла ля Гарбатага моста паблізу Лагойска. Ужо немаладыя людзі з хваляваннем бралі ў рукі кніжку, перагортвалі адну старонку за другой, у думках сустракаючыся з баявым юнацтвам, паслявaеннай разрухай.

Тое, што не паспелі ветэраны, прынялі на свае плечы маладыя журналісты. Ім дастаўся нялёгкі перабудовачны час. Не ўсім дадзена стаць летапісцамі. Самыя працалюбівыя, бясстрашныя, таленавітыя ў гэтым годзе сталі лаўрэатамі прэмій Канфедэрацыі журналісцкіх саюзаў, а таксама лаўрэатамі Саюза журналістаў Беларусі. Гэта — загадчык кафедры журналістыкі Белдзяржуніверсітэта Б. В. Стральцоў, рэдактар аддзела часопіса «Родник», аглядальнік «Народнай газеты» П. І. Якубовіч, ветэраны друку А. Ф. Мазурава і М. М. Гарадзецкі, фотакарэспандэнт «Звязды» М. А. Амельчанка, загадчык аддзела Беларускага радыё А. П. Новік (Шлег), сакратар пярвічнай журналісцкай арганізацыі рэдакцыі газеты «Слонімскі веснік» М. У. Данюк.

Беларускім журналістам, якія грудзьмі сталі ў снежні 1941 года на абарону Масквы, уручаны на палянцы ля Гарбатага моста памятныя падарункі.

У свяце журналістаў, прысвечаным Дню Перамогі і ўшанаванню лаўрэатаў, удзельнічалі намеснік міністра абароны Рэспублікі Беларусь генерал-палкоўнік П. Р. Чаус, старшыня Лагойскага райвыканкома Н. А. Крэсік, кампазітар У. І. Буднік, рэдактары рэспубліканскіх перыядычных выданняў.

Фота М. АМЕЛЬЧАНКІ.

Як «Раса» локшыну на вушы вешала

Чарговая спроба аднаго з гомельскіх СП паспекуляваць на чарнобыльскім горы правалілася

Зараз, у часы перадрыначнай неразбярыхі, шмат мастакоў развялося вешаць локшыну на вушы людзям і набіваць сваю кішэню грашыма. Галоўнае тут — разрэкламаваць свой тавар з дапамогай усялякіх эпітэтаў, параўнанняў, сінонімаў і г. д. Глядзіш, і заглыне даверлівы спажывец, нібы той мянтуз чарвячка. Бо адусюль крычаць: купляй сёння, інакш заўтра цэны зноў падскочаць уверх. Тым больш, калі тая рэч дазарэзу табе патрэбна. Можна нават сказаць — жыццёва неабходная, напрамую з тваім здароўем звязаная.

Як, напрыклад, бытавы фільтр «Раса» вытворчасці сумеснага савецка-канадскага прадпрыемства «Кампамет Кентэк». Яго якасці, апісаныя вялізнымі літарамі на такім жа вялізным аркушы паперы, што быў вывешаны на самым бачным месцы аднаго з гаспадарчых магазінаў Гомеля, проста ашаламлялі чарнобыльца. «Купіўшы фільтр «Раса», вы атрымаеце магчымасць надзейна дадаткова ачышчаць пітную ваду ў хатніх умовах ад пабочных прысмакаў, пахаў і мікраарганізмаў, радыенуклідаў цэзію, стронцыю і ізатопаў цяжкіх металаў, раствораных у вадзе».

І ён тут жа лез у свой кашалёк, выкладваў за пакупку немалую суму. Хваліўся набытай рэччу перад суседзямі, знаёмымі, якія подбегам тут жа імчалі ў магазін. Тавар, адным словам, карыстаўся вялікім поспехам. Да таго часу, пакуль адзін дасведчаны пакупнік не засумняваўся ў тым, што пісалі бізнесмены ў эксплуатацыйнай дакументацыі. Напрыклад, там значылася, што гарантыйны тэрмін фільтра 12 месяцаў, а рэсурс яго патронаў (самых важных яго частак) разлічаны на 200 дзён. Фільтр ачышчае ад радыенуклідаў, але патроны чамусьці пасля іх зносу можна выкідваць разам з іншымі бытавымі адходамі.

Работнікі абласнога ўпраўлення дзяржгандальінспекцыі па пісьму пакупніка зрабілі запыт у Маскву ў Навукова-даследчы інстытут хімічнай тэхналогіі, які з'яўляецца галаўным у сістэме Мінатамэнергапрама ў галіне распрацоўкі розных тыпаў сарбентаў і сарбцыйных тэхналогій. Яго вучоныя, як кажуць, на праграме стварэння комплексных сістэм кандыцыяніравання пітной вады ад таксічных прымесяў (арганічных, таксічных металаў і радыенуклідаў цэзію і стронцыю) зубы з'елі. Дэталёва прааналізаваўшы работу фільтра, вядучы навуковы супрацоўнік кандыдат тэхнічных навук Р. Пензін канстатаваў, што ён зусім не здольны ачышчаць ваду ад радыенуклідаў стронцыю, а намеснік дырэктара інстытута В. Шаталаў адзначыў навуковую негрунтоўнасць распрацоўшчыкаў «Расы» і некампетэнтнасць складальнікаў інструкцыі, якая дрэнна адлюстроўвае характарыстыкі фільтра і ўмовы яго эксплуатацыі.

На аснове гэтых вывадаў вучоныя палічылі недапушчальным рэалізацыю фільтраў тыпу «Раса», што і было зроблена. Якой жа была рэакцыя на такое рашэнне кіраўнікоў СП? У сакавіку ў Гомель з Масквы («Кампамет Кентэк» знаходзіцца там) прыязджаў дырэктар праекта Аляксандр Ільін, а ў красавіку — дырэктар па вытворчасці Аркадзь Платонаў. Яны пачалі ўгаворваць начальніка аддзела па кантролю якасці тавараў упраўлення Дзяржгандальінспекцыі Эдуарда Уласава аднавіць продаж фільтра і даказваць, што ён адпавядае ўсім характарыстыкам, апісаным у інструкцыі. На пытанне ж Эдуарда Міхайлавіча, чаму яны не даказваюць гэта вучоным, сказалі, што з імі немагчыма дамовіцца.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ФУТБОЛ

...А балельшчыкі ўсё не вераць

Першы нацыянальны чэмпіянат Рэспублікі Беларусь спакваля набывае ўсё большую і большую цікавасць. Вызначыўся лідэр: ім, як і чакалася, стала мінскае «Дынама»; акрэсліліся і калектывы, якія будуць весці спрэчку за «выжыванне» ў першай лізе. А самае, несумненна, галоўнае тое, што і ў спецыялістаў, і ў шматлікіх прыхільнікаў папулярнай гульні склаліся пэўныя ўражанні аб кожнай камандзе. І кожная з іх, натуральна, ужо займела сваіх прыхільнікаў...

На жаль, наведваюць балельшчыкі матчы чэмпіянату рэспублікі пакуль не так ахвотна, як хацелася б. Што таму прычынай—меркаваць яшчэ цяжка... Адным, відавочна, не даспадобы не надта высокі ўзровень таго футбола, які дэманструюць калектывы; другія не могуць звыкнуцца з думкай, што не ўбачаць больш на нашых арэнах славутыя «Спартак», ЦСКА ці кіеўскае «Дынама»; трэція... Хто ведае, магчыць, і да кошту білета — 5 рублёў — няпроста прывыкнуць, ды і абслугоўванне на стадыёнах па-ранейшаму не наладжана... Адным словам, з аматарамі спорту ў нацыянальным чэмпіянаце РБ працу пакуль не распачыналі.

У чарговым, шостым туры зноў парадавалі сваіх прыхільнікаў дынамаўцы Мінска. Нагадаем, што ў папярэдніх двух матчах яны літаральна разграмілі спачатку гродзенскі «Хімік» — 6:0, а потым — землякоў-тарпедаўцаў— 3:0. А на гэты раз лідэры чэмпіянату ўстанавілі першы рэкорд выніковасці: у вароты жодзінскага «БелАЗа» мінчане забілі восем мячоў, прапусціўшы ў свае ўсяго толькі адзін. Аднак будзем шчырымі: ці такая гэта ўжо вялікая сенсацыя: тытулаваны на былой усесаюзнай арэне калектыў майстроў гуляў жа з учарашнім аматарскім клубам калектыву фізічнай культуры...

З іншых матчаў тура адзначым перамогу маладзечанскага «Металурга» над віцебскім «КІМам» — 1:0 і тарпедаўцаў Мінска ў гасцях — над салігорскім «Шахцёрам» — таксама 1:0. Упэўнена трымаецца ў вышэйшай частцы турнірнай табліцы бабруйскі «Трактар», які выйграў у рэчыцкай «Ведрычы» — 2:1. «Будаўнік» са Старых Дарог згуляў унічыю— 2:2 — з тарпедаўцамі Магілёва. Лідскі «Абутнік» перамог «Гомсельмаш» — 4:1, «Днепр» (Магілёў) — гродзенскі «Хімік» — 2:0. Чарговае паражэнне пацярпелі футбалісты віцебскага СКБ «Лакаматыў» — на гэты раз ад брэсцкага «Дынама»—1:4.

Турнірная табліца чэмпіянату набыла пасля гэтых сустрэч наступны выгляд:

	В	Н	П	М	А
Дынама Мн.	5	1	0	20—2	11
Дынама Бр.	4	1	1	12—3	9
Трактар	4	1	1	5—3	9
Днепр	4	0	2	10—2	8
КІМ	3	1	2	10—5	7
Тарпеда Мг.	1	5	0	7—6	7
Хімік	3	0	3	8—10	6
Ведрыч	2	2	2	7—7	6
Металург	2	2	2	7—7	6
Тарпеда Мн.	2	2	2	5—6	6
Будаўнік	2	1	3	7—10	5
Гомсельмаш	1	3	2	4—11	5
БелАЗ	2	0	4	6—15	4
Абутнік	1	1	4	4—6	3
Шахцёр	1	0	5	5—11	2
СКБ «Лакаматыў»	1	0	5	5—17	2

Заўтра ўдзельнікі чэмпіянату РБ правядуць матчы 1/16 розыгрышу Кубка рэспублікі. Сустрэчы, мяркуючы па ўсяму, будуць насіць востры і бескампрамісны характар: уладальнік жа гэтага прыза атрымае ў наступным сезоне права выступаць у спаборніцтвах за Кубак кубкаў еўрапейскіх краін. А чарговы тур нацыянальнага першынства — у суботу, 16 мая. Цэнтральным стане, несумненна, матч лідэраў — дынамаўцаў Брэста і Мінска ў горадзе над Бугам.

З дасье. Ігар Жалязоўскі нарадзіўся 1 ліпеня 1963 г. у Оршы. Жанаты. Мае сына Ягора. Жыве ў Мінску. Капітан Узброеных Сіл. Пяціразовы чэмпіён свету ў спрынтэрскім мнагаборстве.

Двухразовы ўладальнік Кубка свету (1991, 1992 гг.).

Любімая дыстанцыя — 1.000 метраў.

Ігар ЖАЛЯЗОЎСКІ:

«Я ВЕРУ Ў СВАЮ АЛІМПІЯДУ»

Ігар Жалязоўскі, напэўна, адзін з нямногіх канькабежцаў, якому ўдаецца ўжо на працягу сямі гадоў трымаць сябе ў форме і прыцягваць увагу мільёнаў аматараў спорту. Праўда, нягледзячы на такі вялізны поспех (пяць залатых медалёў чэмпіёна свету ў мнагаборстве), ён не стаў самым шчаслівым чалавекам на Зямлі і не ператварыўся ў «змагара» за льготы для сябе. За тое, што ён аддаў Радзіме, яна паказвае яму пакуль фігуру з трох пальцаў (за перамогу на апошнім чэмпіянаце свету ў Осла Жалязоўскі ад Дзяржспорту (СНД ці РБ) не атрымаў ні капейкі). Ён застаецца спакойным. У рэшце рэшт у яго ёсць свой гонар, сваё «я», што для яго не пусты гук. І гатовы пакуль яшчэ выступаць. У саставе зборнай Беларусі.

— Ігар, спачатку дазвольце павіншаваць вас з чарговым залатым медалём на чэмпіянаце свету. Пасля Нарвегіі некаторыя спартыўныя спецыялісты зрабілі вывад, што вы выйгралі толькі дзякуючы таму, што там не выступаў ваш асноўны сапернік Уве Май?

— Ну, я не думаю, што гэта так. Проста ёсць людзі, якія ці наогул не разбіраюцца ў спорце, ці вельмі далёкія ад яго. Яны не бачаць і не ведаюць Мая. У немца гэты год быў самы слабы. Яго задача была іншая — паспяхова выступіць на Алімпійскіх гульнях.

Ды і да таго ж у яго цяпер ёсць іншая справа — маркетынг. Цяпер ён будзе зарабляць намнога больш, чым на каньках.

— Напэўна, Уве нямала зарабляў у спорце. А вы неяк сказалі, што «канькамі капіталу не заробіш — толькі тытулы».

— Гэта на самай справе так. Канькабежны спорт — гэта не тэніс і не шахматы, дзе можна зарабляць шмат грошай. І мне вось цяпер, каб заняцца якой-небудзь справай пасля заканчэння спартыўнай кар'еры, патрэбны пачатковы капітал, і немалы. Але ў мяне яго няма. Не накапіў, таму што няма з чаго.

— А чым бы вы хацелі заняцца? Прадбачу, што не трэнерскай працай?

— Не, калі б былі адпаведныя адносіны да майго віду спорту, я хацеў бы папрацаваць трэнерам у Беларусі.

— А за мяжой вам нічога не свеціць?

— Магло б быць ужо і так, што я там і працаваў бы. Адна галандская фірма прапанoўвала работу. Але я хачу яшчэ некалькі гадоў павыступаць, а там будзе бачна.

— Ігар, вам ужо 29, і як бы ні хацелася, але спорт давядзецца пакінуць...

— Выступлю яшчэ на чэмпіянаце свету і на Алімпіядзе ў Лілехамеры, і ўсё — канькі на цвік.

— Але вы ўжо бегаеце без усялякага задавальнення?

— Так. Канькі ўжо не прыносяць мне столькі радасці, як раней. Тады было ўсё цікава. А якія эмоцыі! А цяпер я пасталеў, стаміўся ад спорту. З'явіліся іншыя інтарэсы, ды і жыццё стала зусім іншым. А калі я быў маладым, што мне было яшчэ рабіць, як не бегаць.

— А што за злы рок праследуе вас на Алімпіядах? Можа, які-небудзь чорны кот дарогу паспявае перабегчы?

— Думаю, што справа тут не ў каце. Проста ў кожнага чалавека свой лёс. У мяне ён таксама ёсць. Усё ідзе добра, а як пачынаецца Алімпіяда, і нават дзён за 10 да пачатку гульняў, усё валіцца з рук. Не ідзе лёд — і ўсё тут.

Напэўна, я ніколі не выйграю Алімпійскія гульні. І ўсё ж, спадзяюся, што ў Лілехамеры ў наступным годзе ўсё будзе нармальна, хоць я ніколі не ставіўся так да Алімпіяды, як да чэмпіянату свету. Апошняму я чамусьці заўсёды аддаваў перавагу. Мне больш падабаецца, як гучыць тытул: «чэмпіён свету».

— У вас ёсць сябры ў спорце?

— Не, сяброў няма. Каб сказаць, што нехта шчыры сябар... Сябар — гэта ж амаль як сваяк. З многімі спартсменамі я проста падтрымліваю добрыя адносіны. І з Джэнсенам, і з Кураівай, і з Маем.

— А хто ваш кумір?

— Эрык Хайдэн. Да Алімпіяды-80 у Лейк-Плэсідзе ён выйграваў усе чэмпіянаты свету. Для мяне амерыканец быў усім. Я і хварэў тады за яго, а не за нашых.

— Пасля заканчэння сваёй спартыўнай кар'еры Хайдэн пайшоў, як і многія вядомыя заходнія спартсмены, у спартыўныя каментатары на Сі-бі-эс. А вы не хацелі б паспытаць сябе ў гэтай справе?

— Не атрымаецца, таму што пакуль гэта нерэальна — у нас настолькі мала канькабежных спаборніцтваў, што і каменціраваць няма чаго.

— Ігар, вы, напэўна, ніколі не забываеце, што з'яўляецеся капітанам былой Савецкай Арміі. Дарэчы, сваю першую перамогу вы атрымалі напярэдадні 23 лютага.

— Я ўжо дакладна не памятаю, якога чысла гэта было, але недзе ў свята. Мы тады былі ў Галандыі. Няблага адзначылі гэтае свята. Нашы жанчыны павіншавалі нас, падарункі купілі, накрылі святочны стол. Праўда, гэта было крыху не так, як дома, дзе перамогі і святы адзначаліся з гарэлкай і шампанскім.

— А як усё ж дома?

— Цяпер не так, як раней, амаль ніяк. Пасля чэмпіянату свету мяне заўсёды чакае жонка Таіса. Яна адказная за стол і ўсё астатняе. Прыходзяць сябры. Святкую, як дзень нараджэння.

— А за мяжой?

— Заўсёды пасля заканчэння спаборніцтваў банкеты. Хоць раней нашых спартсменаў і «прыціскалі» крыху. Цяпер намнoга прасцей стала. Чалавек зрабіў сваю справу — яму патрэбна свабода. Заўсёды віно. Гледзячы якая краіна, хто чырвонае, хто белае, хто проста шампанскае! Мне падабаюцца шатландскія віскі і чырвонае віно.

— У вас ёсць машына?

— Так, «Таёта». Я купіў яе ў Японіі. Хоць па мне ўсе маркі добрыя. Любая машына, калі новая — добрая. А ўсе іншаземныя машыны тым больш. Асабліва японскія.

Раней была «Волга». Я яе прадаў. Гады тры назад напісаў заяву на машыну. Але пакуль глуха. Я не буду прасіць, і не буду хадзіць. Няхай усе гэтыя пытанні застануцца на сумленні нашага спорткамітэта. Я лічу, што нямала зрабіў для нашай рэспублікі. Крыўдна, канешне, што ў нас такія адносіны да спартсменаў. Таму я на ўсё гэта імкнуся не звяртаць ніякай увагі. Хоць іншы раз думаю: «Бегаеш-бегаеш, колькі сіл аддаеш, а табе раз-два — і фа».

Цікава, што з Беларусі я не атрымаў ніводнай машыны наогул. Але сёе-тое, праўда, выдзелілі. Неяк на пачатку маёй спартыўнай славы ад Беларускага спорткамітэта я атрымаў прэмію ў 29 рублёў. Мяне здзіўляюць такія адносіны. Добра ты выступіў, ці дрэнна — нуль увагі.

З кіраўніцтва Спорткамітэта ніхто за апошнія гады мяне нават не павіншаваў.

— Так і хочацца сказаць: за дзяржаву крыўдна. А як вы з палітыкай?

— Я вельмі перажываю тое, што адбываецца ў нас у былым Савецкім Саюзе. Народ падманвалі, падманваюць і далей будуць падманваць.

— Вам сімпатызуе хто-небудзь з эсэндэўскіх апекуноў, напрыклад Ельцын?

— Не. І Ельцын мне не падабаецца. Асабліва пасля таго, як страшна павысіў цэны і назваў іх свабоднымі. А нашы ўсё падтрымліваюць. Беларусь наогул ніколі, на мой погляд, не вызначалася самастойнасцю.

— А калі б Жалязоўскі стаў дэпутатам, што-небудзь бы змянілася да лепшага?

— Я ім ніколі не стаў бы, ды і што толку. У «вярхах» жа аднаму супраць усіх змагацца дарэмна.

— Так, з палітыкамі змагацца цяжка, а як вам удаецца вырашаць усе пытанні ў сям'і? Раскажыце пра яе.

— Жонка цяпер не працуе. Сын Ягор. Калі пажаніліся, у жонкі была дачка. Цяпер яна ў трэцім класе.

— Ягор не збіраецца пайсці татавай дарогай?

—Ды няхай ідзе куды захоча. Гэта яго справа. Чаму ён павінен ісці за мной? Будзе расці, убачыць, што навокал. А я, калі спатрэбіцца, буду дапамагаць яму.

— Ігар, вам часта даводзіцца быць у ад'ездзе. Трэба не толькі самому падрыхтаваць канькі, але і прыгатаваць паесці. Напэўна, у вас ёсць нейкая любімая страва, якая-небудзь вельмі экзатычная?

— Ды не. Я больш люблю што-небудзь звычайнае: свініну, ялавічыну, ад курыцы не адмоўлюся.

— Аднак вы не захацелі скруціць галаву пеўню, калі неяк давялося з ім біцца. Можа, певень сам захацеў трапіць у суп да Жалязоўскага. «Відаць, не кожнай птушцы так пашанцуе», — думаў ён.

— Можа, і так. Хоць пеўня я пашкадаваў, таму што не быў галодны (жарт). Выйшаў неяк з сябрам з пад'езда (яшчэ старой кватэры). Іду да машыны, а певень насустрач мне. І пачаў правяраць маю моц. Я пачаў ухіляцца ад блізкага бою, а сябар стаіць і рагоча. І пеўня баюся зачапіць. Думаю, стукну — заб'ю. Тады мне гаспадыня пеўня горла перагрызе. Таму давялося яго ўгаварыць на нічыю.

— А сапернікаў на нічыю ўгаворваць не даводзіцца. У Лілехамеры вы ўгаворыце іх прайграць!..

— Лілехамер, я думаю, — гэта ўжо ўсё. Думаю, што хопіць.

Я веру, што павінен выйграць, што я магу гэта зрабіць.

Гутарыў Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

Памяці сябра «Звязды»

Памёр пісьменнік Мікалай Іванавіч Гамолка. Яго прозвішча было добра вядома даўнім чытачам «Звязды», асабліва тым, хто спрабаваў свае сілы ў паэзіі і прозе. Мікола Іванавіч доўгія гады быў нашым літаратурным кансультантам.

Ён нарадзіўся ў 1922 годзе і раздзяліў лёс свайго пакалення, чыё юнацтва было аддадзена вайне. Пачынаў яе салдатам, а скончыў камандзірам роты. Затым франтавік прыйшоў у журналістыку, літаратуру: на яго ўласнай паліцы з'явіліся кнігі паэзіі і прозы «Зварот шчасця», «Лясная крэпасць», «Партызанскія сёстры», «Дзяўчынка ішла па вайне» і іншыя. З многімі аўтарскімі рукапісамі ён меў справу як першы чытач і рэцэнзент — і заўсёды імкнуўся спрыяць здольнасцям і талентам. Мы запомнім яго як шчырага, сціплага і душэўнага чалавека.

Звяздоўцы.

СУСТРЭЧЫ

Як жывуць псіхічна хворыя ў ненармальным грамадстве

Першы раз, яшчэ ў снежні мінулага года, я сам напрасіўся на сустрэчу з Яўгенам Зайцавым, тагачасным дырэктарам неўралагічнага дома-інтэрната № 2. Потым, праўда, каяўся. І не дзіва: спачатку з добрую гадзіну блукаў па Дражні, шукаючы забыты Богам і людзьмі казённы дом, ды і першыя ўражанні ад яго былі далёка не лепшымі. Яшчэ на парозе тхнула цяжкім, застаялым паветрам. Адразу за дзвярыма— людзі, многа людзей, якія бессэнсоўна снoўдаюць сюды-туды альбо сядзяць у крэслах.

Псіханеўралагічны дом-інтэрнат № 2 — адна з трох устаноў падобнага тыпу на ўвесь Мінск, дзве з якіх прызначаны для дарослых, а трэцяя — для дзяцей. Тры інтэрнаты на амаль двухмільённы горад — мізэр. Дзіка, але не прыходзіцца здзіўляцца, таму, што перш чым трапіць сюды на лячэнне, хворыя мусяць стаць на чаргу ў гарсабесе і чакаць. Колькі? А да таго часу, пакуль не вызваліцца для яго месца. У снежні 1991-га, на чарзе ў другі інтэрнат, разлічаны на 230 ложка-месцаў, стаялі 57 хворых. А хворым дзеткам свайго «зорнага часу» даводзіцца чакаць па два гады. Сюды цяжка трапіць — і немагчыма адсюль выйсці. Толькі смерць вызваляе месцы, якія ніколі не пустуюць. Хоць бываюць і выключэнні: летась, напрыклад, 5 чалавек па стану здароўя пакінулі гэтыя сцены.

Аднак не ўсе хранічныя псіхічнахворыя становяцца на чаргу ў неўралагічны дом-інтэрнат. І не толькі таму, што многія жыллёвыя ўмовы дазваляюць утрымліваць хворых сваякоў дома. Як ні дзіка гэта прагучыць, але многія карыстаюцца імі як залатой жылай: за пражыванне хворага ў сям'і ёй даецца права на пазачарговую ўстаноўку тэлефона, пашырэнне жылплошчы, ды і пенсіі намнога ўзраслі. Некаторыя такія «прадпрымальнікі» карыстаюцца момантам і льготамі хворага сваяка, а потым здаюць яго, нікoлькі не клапоцячыся пра вынікі, у звычайную бальніцу. Змяшчаць хворых у дом-інтэрнат, аказваецца, нявыгадна: сям'я імгненна пазбаўляецца ўсіх ільгот. А бальніцы, каб хоць трохі збіць гэтую дзікую хвалю, пасля месяца ўтрымання псіхічна хворага за далейшае яго знаходжанне там мусяць браць грошы.

Што і казаць, гутарка пачалася з самага набалелага. Нават успамін пра святкаванне 30-гадовага юбілею інтэрната не змяніў характару гаворкі. Гэта толькі абвастрыла пачуццё жалю да хворых, жыццё якіх для нас — цёмны лес. І неяк само сабой узнікла жаданне прайсціся па інтэрнаце, паглядзець на людзей, якіх мы пагардліва называем «псіхамі». Таму, напэўна, што амаль нічога пра іх не ведаем.

...У памяшканнях панавала не такая ўжо бязгусціца, якой можна было чакаць тут. Вазоны, «мяккія куткі», тэлевізары, як і ў любой кватэры — на падлозе дарожкі, а сцены ўвешаны малюнкамі і рэпрадукцыямі.

І не такая ўжо бяздзейнасць тут была, як думалася спачатку. Спусціўшыся ў падвальныя памяшканні, зусім нечаканым было ўбачыць тут лазню, цырульню, майстэрню, кіназалу, дзе па аўторках хворыя могуць глядзець кінафільмы. І не нейкія там дапатопныя, а свежыя. У некалькіх невялічкіх пакоях працавалі хворыя, балазе 20 працэнтаў з 230 — працаздольныя. Адны клеілі цукерачныя каробкі для «Камунаркі», іншыя ўпакоўвалі іх, а хто мог, той займаўся зборкай аконных жалюзі і разетак для кааператыва. У снежні за гэтую работу хворыя атрымалі па 200—300 рублёў.

Працягвалася наша гутарка ўжо ў дырэктарскім кабінеце. Ясна, што тэма гаворкі— усё тыя ж праблемы, якія літаральна захліснулі інтэрнат. Дзякуй Богу, улады хоць грошы выдзяляюць (бюджэт на 1991 год склаў 1 млн. 200 тыс. рублёў), дапамагаюць набыць (хоць і ў мізэрнай колькасці) сякі-такі інвентар, безумоўна, не лепшай якасці, а тое, чым нармальныя людзі не могуць ды і не хочуць карыстацца. Ліміты — жабрацкія. Выдзеленай фарбы, шкла хапае ненамнога. А дзе даставаць гаруча-змазачныя матэрыялы, дэталі да трох дапатопных машын «хуткай дапамогі», эксплуатацыя якіх цалкам ляжыць на інтэрнаце?

З цяжкім асадкам на душы і цэлым ахапкам нявырашаных праблем я пакідаў тады неўралагічны дом-інтэрнат № 2. Але хада падзей вымагала новай сустрэчы, але справы не зрушыліся ў лепшы бок. Яўген Зайцаў пасля трох з палавінай гадоў дырэктарства вярнуўся на сваё непасрэднае месца ўрача. Часткова палепшылася праблема з медперсаналам: заробак з 550 рублёў у снежні мінулага года з 1 сакавіка узрос у 1,5 раза. Бюджэт на 1992 год склаў ужо 6 млн. 300 тыс. рублёў.

Але праблемы засталіся ранейшымі. Больш таго — набылі жахлівыя памеры. Ліміты на гаруча-змазачныя матэрыялы ў параўнанні з мінулым годам скараціліся на 4 працэнты. Ліміты на адзенне, абсталяванне і ўсё астатняе задавальняюцца толькі на 30—40 працэнтаў.

Усе мы людзі. І псіхічна хворыя — таксама людзі. Яны не вінаватыя ў тым, што прырода іх абдзяліла. Ясна: цяжка нам. Аднак ім намнога цяжэй: яны не могуць пастаяць за сябе, тым больш у грамадстве, дзе пануе закон джунгляў. Няўжо наша ненармальнае грамадства можа кінуць гэтых людзей на волю лёсу?..

Ці будзем мы тады людзьмі...

Юрый ДУБІНА.

Фільмы тыдня

● «ЦАР ІВАН ГРОЗНЫ»
● «ВЯРНІЦЕ МАЮ СКУРУ (ХТО ВЫ, МУЖЧЫНА АБО ЖАНЧЫНА!)»
● «РЫЦАР-АДЗІНОЧКА»
● «СЯМЕЙНАЯ СПРАВА»

Новую каляровую двухсерыйную мастацкую кінастужку «ЦАР ІВАН ГРОЗНЫ» перадае на суд гледачоў студыя «Ціскіно». Сцэнарый яе напісалі Валянцін Яжоў і Генадзь Васільеў, рэжысёр — Генадзь Васільеў. Фільм зняты па матывах шырокавядомай аповесці А. К. Талстога «Князь Сярэбраны» і апавядае пра трагічныя падзеі эпохі царствавання на Русі Іаана IV, названага сучаснікамі Іванам Грозным за яго крывавыя і страшэнныя справы.

Карціна вызначаецца яркасцю кінаапавядання, пастановачным размахам, а таксама ўдзелам у ёй цудоўных акцёраў — Кахі Каўсадзе, Ігара Талькова, Станіслава Любшына, Уладзіміра Антоніка, Ларысы Татуновай, Андрэя Сакалова, Стэфаніі Станюты і многіх іншых. У час 44-га міжнароднага кінафестывалю ў Кане стужка сабрала мноства добрых водгукаў у французскай прэсе і прыцягнула ўвагу як гледачоў, так і дасведчанай крытыкі.

***

Французскімі кінамайстрамі створана каляровая мастацкая кінастужка з незвычайнай назвай «ВЯРНІЦЕ МАЮ СКУРУ (ХТО ВЫ, МУЖЧЫНА АБО ЖАНЧЫНА?)». Яе паставіў рэжысёр Патрык Шульман па свайму сцэнарыю.

...Героі фільма, Марыя і Жан-П'ер, зусім незнаёмыя адзін аднаму. І вось з імі адбываецца неверагоднае здарэнне — яны становяцца ахвярамі сучаснай вядзьмаркі. У выніку чараўніцтва Марыя і Жан-П'ер прымаюць аблічча адзін аднаго — яна становіцца мужчынам, а ён — жанчынай. І пайшла неразбярыха камічных сітуацый і здарэнняў! Але асабліва вострa перад імі паўстае праблема узаемаадносін са сваімі каханымі. Вось ужо сапраўды і смех, і слёзы...

Гледачы атрымліваюць асалоду ад сапраўды французскага гумару і цудоўнага выканання Эрыка Колена, Марыо д'Альбы, Алена Фліка і іншых акцёраў.

***

...У сярэдневяковым Кітаі існуе таварыства «Белы лотас». У яго ёсць заклятый вораг — магутны вяльможа па імені Чорны Тыгр. Пасля вераломнага здрадніцтва таварыства разбіта, але тыя, хто застаўся, клянуцца адпомсціць ворагу. Адолець Чорнага Тыгра, аказваецца, могуць толькі пяць рыцараў, майстроў старажытнай кітайскай барацьбы кун-фу. І вось да мацнейшага з іх, рыцара Яна Дусіна па мянушцы «Адзіночка», звяртаюцца за дапамогай... Аб тым, што адбылося далей, гледачы даведаюцца, паглядзеўшы каляровую кітайскую мастацкую кінакарціну «РЫЦАР-АДЗІНОЧКА» вытворчасці Шанхайскай кінастудыі (аўтар сцэнарыя — Лі Сяо, рэжысёр — Сой Вэйцзе).

Стужка вызначаецца напружанасцю, дынамічным сюжэтам, цудоўнымі пейзажамі старажытнага Кітая і, вядома ж, смяротнымі сутычкамі вялікіх майстроў кун-фу.

Асаблівы поспех фільму забяспечвае выдатнае выкананне занятых у ім акцёраў — Яна Мінцзяня, Чжао Цзыжуя, Чжоу Чжоу.

***

Змогуць паглядзець гледачы таксама каляровую амерыканскую мастацкую кінастужку «СЯМЕЙНАЯ СПРАВА». Аўтар сцэнарыя — Вінсент Патрык, рэжысёр — Сідней Люмет.

Фільм расказвае аб узаемаадносінах трох пакаленняў мужчын у адной амерыканскай сям'і, прычым псіхалагічны тон яго афарбаваны лёгкім гумарам і камізмам.

...Юны Эдам задумаў выгадную, але небяспечную справу — абрабаванне навуковага цэнтра, дзе распрацоўваецца адна каштоўная біялагічная праграма. Бацька Эдама, Віта, спачатку моцна сумняваўся ў добрым зыходзе гэтай акцыі. А вось дзед юнака, Джэсі, з энтузіязмам адабрае план унука.

РАДЫЁ

13 мая

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 10.00, 15.00, 20.00, 23.00.

7.00 — «Радыёфакт». 8.15 — «Дзелавы веснік: эканоміка і палітыка». 9.15 — «Сустрэчы сяброў». Перадача 1-я. 10.15 — У. Ягоўдзік. «Па старонках Вечнай кнігі». 11.30 — «Студыя «Ява». Тэмы тыдня. 13.00 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — канцэртная праграма. 15.15 — іграе Дзяржаўны камерны аркестр Беларусі. 17.00 — «Джаз-хваля». Музычная праграма. 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — вячэрняя казка. 20.25. — А. Сульянаў. «Арыштаваць у Крамлі». 21.00 — А. Асіпенка. «Крык чайкі». Радыёпастаноўка. 21.30 — «Таполя на Лагойскім тракце». Нататкі В. Макарэвіча. 22.00 — «Кнігалюб». Радыёальманах. 23.10 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 0.00 — «Начны канал».

ТЭЛЕБАЧАННЕ

12 мая

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Мастак з Кунгура». Кінанарыс.
9.00. Тэлебачанне — школе. Беларуская мова. 1-ы клас.
9.15—11.30. «Запомніце мяне такой». Тэл. маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
16.30. Навіны.
16.35. Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. 7-ы клас.
17.05. Мультфільмы.
18.00. Тэл. дак. фільм «Дарога».
18.25. Студыя «Мэта». Праблемы выкладання гісторыі ў навучальных установах.
19.00. Абласныя навіны (Віцебск).
19.10. Наш каментарый.
19.15. Фільм-канцэрт.
19.40. Эканамічная хваля. Прыватызацыя дзяржаўнай маёмасці ў рэспубліцы. Прамая лінія.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Тэлебіржа.
21.40. «Ціхмяныя могілкі». Маст. фільм.
23.10. НІКа.

І канал. Астанкіна

5.00. Раніца.
7.35. Мультфільмы.
8.30. «Прывал вандроўнікаў». Маст. фільм 1-я серыя.
14.00. Навіны.
14.25. Урокі Вольгі Івановай.
14.40. «Кватэра». Маст. фільм.
15.55. Мультфільм.
16.15. Дзіцячы музычны клуб «440 герц».
17.00. Навіны.
17.20. НЭП.
17.50. Футбольны агляд.
18.20. «Прывал вандроўнікаў» Маст. фільм. 1-я серыя.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «Новая студыя» прадстаўляе: «Сітуацыя», «Мантаж», «Рэха», «АТБ-брокер».
24.00—1.15. «Кватэра». Маст фільм.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Тэма з варыяцыямі. «Дзень нараджэння Расіні».
8.05. Французская мова. 1-ы год навучання.
8.35. Вольны час. «Кветкі ў доме».
8.50. Французская мова. 2-гі год навучання.
9.20. У свеце жывёл.
10.20. Белая варона.
11.05. Паралелі. «Метад Ельчанінава».
11.50. «Санта-Барбара». 42-я серыя.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00—13.20. Весткі.
15.00. Там-там-навіны.
15.15. Педагогіка для ўсіх. «Звычайная школа ў спальным раёне».
15.45. Студыя «Рост», «Тон-лабірынт».
16.15. Прастора плюс.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. «Шляхі і раздарожжы».
17.45. Праграма «Ключ».
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. Палітаддзел.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара». 43-я серыя.
20.20. «Дрэздэн. Тры старонкі». Тэлефільм.
20.30. На рагу «Праўды» і Ямскога поля. «Руская культура— год за годам».
20.45. Тэатральны раз'езд. Дзве прэм'еры. Балеты «Руслан і Людміла» і «Травіята».
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30—1.00. «К-2» прадстаўляе: праграму «Наш год» і фільм-канцэрт А. Градскага.

13 мая

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Карнавал у Венецыі». Кінанарыс.
9.00. Тэлебачанне—школе. Беларуская літаратура. 7-ы клас.
9.30. Студыя «Мэта». Літаратурны тэлечасопіс «Вобраз» (паўтор).
16.30. Навіны.
16.35. Для дзяцей. Г.-Х. Андэрсен. «Салавей». Спектакль Дзяржаўнага тэатра лялек Рэспублікі Беларусь.
17.20. Мультфільм.
18.00. «Свет у гліне». Кінанарыс.
18.15. Крэдыты і рынак. Пра дзейнасць Белпрамбудбанка.
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10. Наш каментарый.
19.15. Наша прозвішча — Кузняцовы. Перадача 1-я. Сямейны дзіцячы дом.
19.50. Фестываль мастацтваў «Мінская вясна».
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. Фестываль мастацтваў «Мінская вясна».
22.20. Гандбол. Фінал кубка ІГФ.
23.00. НІКа.

І канал. Астанкіна

5.00. Раніца.
7.35. Мультфільм.
7.45. Дзіцячы музычны клуб «440 герц».
8.30. «Прывал вандроўнікаў». Маст. фільм. 2-я серыя.
17.00. Навіны.
17.25. Мультфільм.
17.35. Тэатр-92. «Науруз».
18.35. «Прывал вандроўнікаў». Маст. фільм. 2-я серыя.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Тэма.
21.25. Фермата.
21.55. Тэл. знаёмства. Урмас От гутарыць з Я. К. Лігачовым.
23.00. Навіны.
23.25. Машына часу.
0.30. «Толькі ў мюзік-холе». Маст. фільм.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. «Чалавек-невідзімка». Ілюзіяністка Л. Рацыяні.
7.35. Мульці-пульці. «Каменная кветка».
8.05. Нямецкая мова. 1-ы год навучання.
8.35. Вольны час. «Дамашні клуб».
8.50. Нямецкая мова. 2-гі год навучання.
9.20. Мульці-пульці. «Верабейка».
9.30. Дзіцячая гадзіна (з урокам нямецкай мовы).
10.30. Рэтра. Вечар Мікалая Ніціцкага.
11.20. Руская мова.
11.50. «Санта-Барбара». 43-я серыя.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Там-там-навіны.
15.15. Перадача аб адкрыцці парку Еўра-Дыснейленд у Парыжы.
16.15. Тэлеагляд. «Далёкі Усход».
17.00. Т. Ін. Ка.
17.15. Белая варона. Дайджэст з лепшых перадач.
18.00. Чэмпіянат Расіі па футболу. «Асмарал» (Масква)—«Тарпеда» (Масква). 1-ы тайм.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Асмарал» (Масква)—«Тарпеда» (Масква). 2-гі тайм.
20.15. «РТР—год за два».
20.55. Без рэтушы. А. Папцоў у прэс-цэнтры «Рэспубліка».
22.00. Весткі.
22.20. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
22.50. Канцэрт Патрысіі Каас.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ. СЁННЯ Ў НУМАРЫ

«Паклон салдацкаму подзвігу». Рэха свята.

Пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

«Рубель рублю не перашкаджае». Гутарка са старшынёй Нацыянальнага банка С. Багданкевічам.

«Майстэрства кіраваць». Інтэрв'ю на актуальную тэму.

Канфліктная сітуацыя. **«Начальніцкая недатыкальнасць, або Ці мае рацыю той, у каго больш правоў?»**

Асабістая думка. **«Інерцыя і тармазы».**

«Зялёная аптэка».

Ёсць пытанне. **«Ці даляцім да сярэдзіны Дняпра».**

«Абзац».

«Хакейны лік на футбольным полі». Агляд.

«Шчыгрынавая скура». Артыкул супрацоўніка УУС Мінаблвыканкома Н. Фядотава.

Галоўны рэдактар
У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: член рэдакцыйнай калегіі Уладзімір Гойтан, намеснік адказнага сакратара Віктар Краўчанка, старшы карэктар Вікторыя Кляновік.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63850.
Зак. № 90.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.05.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12